

3 Aruba

Elmar: Geen gedwongen ontslagen

9 Wereld

Ruim 50 doden na schietpartij in Las Vegas

9 Sport

Verstappen: Overwinning op het juiste moment

10 Economie

Britse luchtvaartmaatschappij Monarch valt om

Informatie nieuw kabinet van start

MEP wil eigen stempel drukken op mogelijke coalitie

ORANJESTAD — De eerste gesprekken van de gewezen coalitiepartners MEP, POR en RED met informateur Arie Swaen hebben vandaag plaatsgevonden in Surfside Marina. De grootste partij MEP lijkt het meeste zeggenschap te willen en claimt alvast de portefeuilles van Financiën, Economie en Justitie.

Vanochtend was MEP-leider Evelyn Wever-Croes de eerste die door informateur Arie Swaen werd ontvangen in Surfside Marina. Zij werd vergezeld door partijvoorzitter Gerrit Croes. Tegen de ter plekke verzamelde pers verklaarde de partijleider dat zij aan de informateur te kennen heeft gegeven dat MEP bereid is om een brede coalitie te helpen vormen. Ook meldde zij dat de potentiële coalitiepartners van gouverneur Alfonso Boekhoudt de opdracht hadden gekregen om extra aandacht te geven aan het verbeteren van de openbare financiën en om een onafhankelijke partij in te zetten die onderzoek zal moeten doen naar de staat van degelijk bestuur op Aruba.

Geen gemakkelijke formatie
Wever-Croes ontkent dat er al afspraken stonden tussen haar partij en POR voor de verkiezingen. Wel zijn na de verkiezingen informele

toenaderingen geweest met zowel POR als RED. “In het verleden zijn harde woorden Arie Swaen werd ontvangen in Surfside Marina. Zij werd vergezeld door partijvoorzitter Gerrit Croes. Tegen de ter plekke verzamelde pers verklaarde de partijleider dat zij aan de informateur te kennen heeft gegeven dat MEP bereid is om een brede coalitie te helpen vormen. Ook meldde zij dat de potentiële coalitiepartners van gouverneur Alfonso Boekhoudt de opdracht hadden gekregen om extra aandacht te geven aan het verbeteren van de openbare financiën en om een onafhankelijke partij in te zetten die onderzoek zal moeten doen naar de staat van degelijk bestuur op Aruba.”

Open gesprek
Weliswaar verklaart de poli-

tica dat alle andere partijen in deze fase zich bereid tonen om een open gesprek te voeren met elkaar. Wever-Croes weerspreekt dat er binnen de partijraad met name Ady Thijsen, Rocco Tjon en Dangui Oduber tegen de vorming van een coalitie zouden zijn. “Alles wat ik doe gebeurt met goedkeuring en in opdracht van de partijraad van MEP en er is wat dit betreft geen sprake van conflict binnen de partijraad.”

POR had in de middag haar eerste gesprek met informateur Swaen. Partijleider Otmar Oduber arriveerde samen met kandidaten Andin Bikker en Dellanire Maduro. Tegen Amigoe verklaart Oduber dat geruchten dat zijn partij drie ministerposten waaronder die van gevolmachtigde minister in Washington en tal van hoofden van dienst zou eisen ‘totaal niet waar zijn’. “Portefeuilles en posities zijn niet eens ter discussie gekomen”, aldus Oduber. Als laatste heeft Ricardo Croes een gesprek met Swaen. De lijsttrekker van RED zegt tegen Amigoe dat zijn partij geen enkele eis heeft voor wat betreft een portefeuille in een mogelijk kabinet met MEP en POR.

Zuid-Amerikaanse Jeugdspelen Santiago 2017

Arubaanse Judoka wint zilver

SANTIAGO — Judoka Sophia Petrocchi wint de eerste zilveren medaille voor Aruba tijdens de Zuid-Amerikaanse Jeugdspelen in Santiago. In het weekend streed zij voor goud tegen Brazilië in de gewichtscategorie 52 kilogram. In de finale ging het om het ‘Goldenpoint’ (eerste die scoort wint) waarbij Brazilië met een Waz-ari goud won waardoor Petrocchi zilver haalde. Waza-ari is de op een na hoogste score die in een judowedstrijd behaald kan worden en komt overeen met zeven judopunten. Indien een judoka een tweede waza-ari behaalt, wordt een ippon toegekend, een onmiddellijke winst. Judokas kunnen eveneens een waza-ari behalen als de tegenstander zijn derde shido, straffpunt, krijgt.

Minister Hennis biedt nabestaanden excuses aan

DEN HAAG — Minister Jeanine Hennis van Defensie heeft haar verontschuldigen aangeboden aan de nabestaanden van de twee militairen die door een mortierongeluk in Mali zijn omgekomen. Hennis heeft vrijdag, een dag na het uitkomen van een hard onderzoekrapport over de fouten die tot het ongeluk hebben geleid, met hen gebeld.

Hennis belde met Greetje Groenbroek, de moeder van de 29-jarige Henry Hoving,

en met de vader van Kevin Roggeveld (24), bevestigt het ministerie. Groenbroek toon-

de zich vorige week teleurgesteld dat de legertop noch de minister contact had gezocht met de nabestaanden. Desgevraagd zegt Groenbroek dat de minister ‘haar menselijke kant heeft laten zien, niet de politica’. Volgens haar zei Hennis ‘dat het haar speet dat alles zo gelopen was’. Ook heeft Hennis

uitgelegd waarom ze geen contact had opgenomen, maar daar wilde Groenbroek niets over kwijt. De nabestaanden willen naar de rechter stappen. Ze verwijten Defensie dood door schuld omdat de oefengranaat die Hoving en Roggeveld fataal werd niet veilig was.

Palestijnse premier naar Gaza voor verzoening

De Palestijnse premier Rami Hamdallah (m) komt aan bij de grens in Beit Hanun.

JERUZALEM — De Palestijnse premier Rami Hamdallah is vandaag naar de Gazastrook gereisd in een poging Hamas en Fatah dichterbij elkaar te krijgen.

Fatah, de beweging van de Palestijnse president Mahmoud Abbas, zwaait de scepter op de Westelijke Jordaanoever. Het rivaliserende radicale Hamas deelt sinds 2007 de lakens uit in Gaza. Hamas heeft onlangs toe-

gezegd het administratieve bestuur van de Gazastrook te ontbinden en algemene verkiezingen te houden. Fatah was daar voorzichtig positief over. Het betekent een stap dichterbij Palestijnse eenheid. Die komt er maar niet in Gaza, om-

dat Hamas en Fatah steeds met elkaar ruziën over wie waarvoor verantwoordelijk is. De twee Palestijnse bewegingen hebben al eerder pogingen gedaan om nader tot elkaar te komen. Die gesprekken leverden niets op. Meer eenheid is voor de Palestijnen ook van belang in vredesonderhandelingen met Israël.

Ontvoerde zakenman Kreta na halfjaar bevrijd

ATHENE — De politie op het Griekse eiland Kreta heeft vandaag een ondernemer bevrijd die een halfjaar geleden uit zijn woning in Heraklion werd ontvoerd. “Wij hebben de ontvoerders verrast. Niemand raakte gewond”, zei de politie. Acht verdachten werden op-

gepakt. De 54-jarige Michalis Lembidakis maakte het naar omstandigheden goed. Hij werd vastgehouden in een garage op 5 kilometer afstand van de plaats Rethymnon. De ontvoerders eisten een losgeld van miljoenen euro's. De familie Lembidakis is een van de rijkste op Kreta.

Terreurcel bij Moskou opgerold

MOSKOU — De Russische federale veiligheidsdienst FSB zegt in de omgeving van Moskou een terreurcel van Islamitische Staat te hebben opgerold.

Twee bommen, twee pistolen, twee handgranaten en materiaal voor het fabriceren van explosieven werden in beslag genomen. De cel zou daarmee aanslagen hebben willen plegen op het openbaar vervoer en plekken waar veel mensen bijeenkomen. De aanhoudingen vonden afgelopen zaterdag plaats. De cel bestond uit Russische staatsburgers

afkomstig uit de noordelijke Kaukasus. Hoeveel mensen werden opgepakt werd niet bekendgemaakt, maar volgens de mededeling van de FSB is de cel compleet opgerold. IS heeft wraak gezworen voor de Russische betrokkenheid bij de strijd in Syrië. IS claimde eerder een aanslag op een Russisch passagiersvliegtuig in oktober 2015 waardoor 222 mensen omkwamen. Ook een aanslag in de metro van Sint-Petersburg met zestien doden in april van dit jaar zou het werk zijn geweest van IS-aanhangers.

Vrouwen ontkennen vermoorden halfbroer Kim

De twee vrouwen kunnen de doodstraf krijgen, als ze worden veroordeeld.

KUALA LUMPUR — De twee vrouwen die ervan worden verdacht dat ze de halfbroer van de Noord-Koreaanse leider Kim Jong-un hebben vermoord, hebben vandaag ontkend dat ze schuldig zijn.

De rechtszaak in Maleisië tegen de 25-jarige Indonesische vrouw en de 28-jarige Vietnamese vrouw is van-

daag begonnen. Ze zouden Kim Jong-nam hebben vermoord op de luchthaven van Kuala Lumpur op 13 februari van dit jaar. Zij smeerden volgens de politie het uiterst giftige zenuwgas VX op zijn gezicht. Het vermoeden bestaat dat Noord-Korea achter de moord zit. De twee vrouwen kunnen de doodstraf krijgen, als ze worden veroordeeld.

Arubaanse broers fietsen naar Singapore

BISJKEK — Twee Arubaanse broers proberen op een wel heel bijzondere manier hun droombestemming Singapore te bereiken. Nog 7.000 kilometer te gaan, op de fiets, vanaf Den Haag.

Dat schrijft Ashley Kelly voor het *Caribisch Netwerk*. Hun eerste fiets kregen Jaillen (34) en William (24) Laclé op Aruba van hun ouders toen ze ongeveer vier jaar waren. De broers, nog steeds onafscheidelijk, waren elke dag te vinden in de Arubaanse wijk van Tanki Leendert op hun fiets.

Singapore
In april dit jaar vertrokken de Laclé-broers vanuit Den Haag, met alleen hun rugzakjes en fiets. Inmiddels zijn ze 14.000 kilometer verder en hebben ze 13 landen gezien. Hun doel is om uiteindelijk in Singapore aan te komen. Waarom? “Heel simpel, wij willen echt reizen, mooie dingen zien en mensen ontmoeten”, legt Jaillen uit.

Arubaanse trots
Dat de Laclé-broers op Aruba zijn geboren speelt een grote rol in hun fietsreis. ‘Geen Arubaan doet zoiets’, zeggen ze. “We pushen elkaar. We willen bewijzen dat wij het ook kunnen”, zegt William. Iran, Slovenië, Kirgizstan. Overall waar de broers komen wordt de vraag gesteld: ‘waar komen jullie vandaan?’ “Daarom hebben we

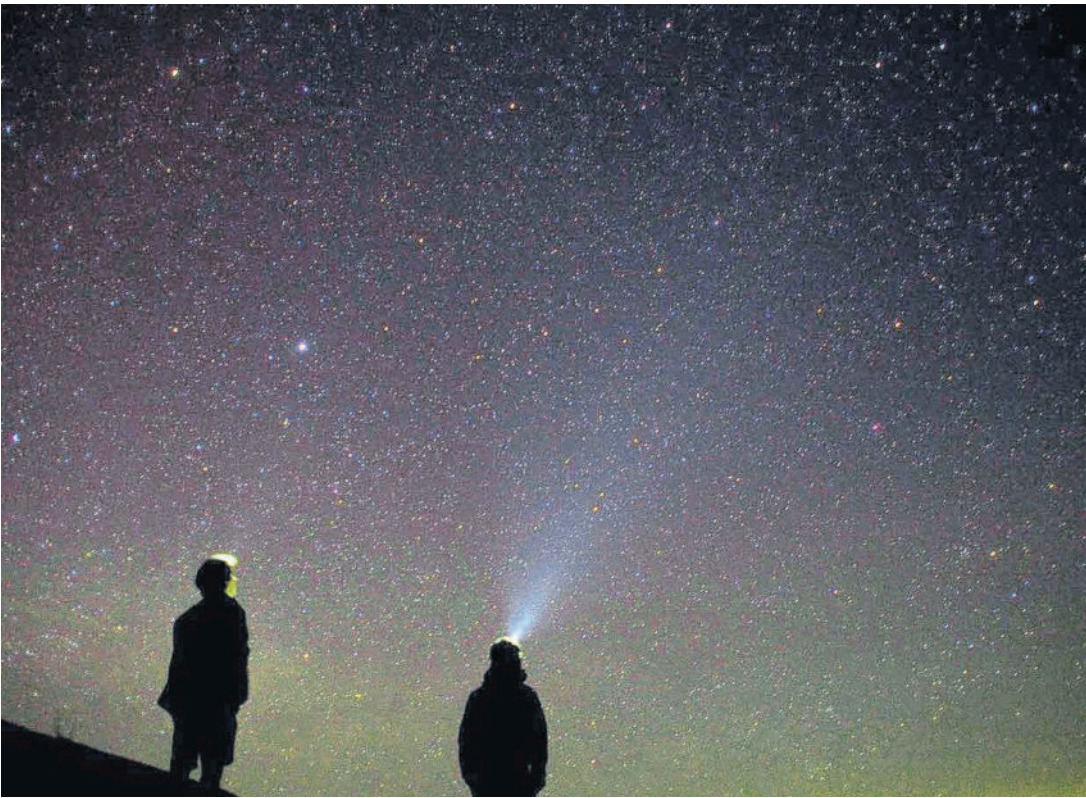

Inmiddels zijn de Laclé-broers en hun Arubaanse vlag onafscheidelijk.

in elke taal geleerd hoe je ‘Caribisch eiland’ zegt. Het helpt, want niet iedereen kent Aruba.” Wat nog lang ontbrak was de Arubaanse vlag. De broers kregen die pas in Hongarije van hun moeder toen zij op bezoek kwam. “In Turkije kwamen we eindelijk een fietswinkel tegen om een vlagpaal aan te schaffen voor de vlag.”

Honderden zadeluren
Het aantal kilometers tot Singapore maakt de broers niet zoveel uit. “Op sommige dagen kunnen we wel 140 kilometer fietsen. En als de weg zo rot is, maar 26 kilometer per dag.” Liever praat Jaillen niet over ‘kilometers’. “Ik spreek liever over zadeluren”, zegt Jaillen. “Per dag is dat zo’n 5 tot 6 uur fietsen (ongeveer 60 kilometer.)”

Kampvuur met ezelpoep
Het meest opmerkelijke tijdens hun maandenlange tocht? Tot nu toe ‘de vriendelijkheid van de mensen in Iran’, zeggen de broers. “Het is onmogelijk om in Iran wild te kamperen, ze laten je het gewoon niet doen. Je moet bij iemand verblijven”, vertelt

Foto's: Laclé Brothers

Het grootste cadeau: “Elke avond de melkweg zien.”

Williams bagage. Niet meer dan 3 onderbroeken per persoon.

William. “Dat was wel even een cultuuromslag.” Ook ontmoetten de broers tijdens hun reis een Duits stel, waarmee ze een paar dagen optrokken. “Samen maakten we op een gegeven moment een kampvuur met ezel- en koeienpoep. Daar zaten we dan met z’n allen gitaar te spelen en te zingen”.

Grenspolitie en extreme temperaturen
Met de voordelen van hun

reis komen ook de nadelen. “In Servië hebben we veel moeilijkheden gehad met de grenspolitie. In Iran en Oezbekistan hadden we te maken met immense hitte”, vertelt Jaillen. Naast extreme hitte was er ook watertekort en extreme kou: “In Pamir (Tajikistan) was het wel -10 graden in de ochtend. Na Tajikistan kon William niet meer fietsen op zijn fiets. Die was helemaal gesloopt.”

Diarree, diarree, diarree
De Laclé-broers proberen zoveel mogelijk risico's te vermijden, maar om de diarree konden ze niet heen. In Tajikistan had ik 3 weken lang last van diarree en in Iran 1 week. En op dit moment ook”, vertelt William lachend. De Laclé-broers hopen rond maart in Singapore aan te komen. “We kunnen nog niet exact zeggen wanneer. Alles hangt af van de omstandigheden.”

AANKONDIGING van Tandarts drs. Hugo R. van Trikt

Van Trikt Dental stelt u in kennis dat zij haar diensten aan alle patiënten, ook die voor de mondhygiëne, alsmede aan alle particuliere verzekeraars zal blijven verlenen.

Afspraken kunnen in persoon of per telefoon op de nummers **5834500** en **5839090** worden gemaakt.

e-mail: vantriktdental@setarnet.aw

Van Trikt Dental
Beatrixstraat 30
Oranjestad
Aruba

Amsterdam Manor Beach Resort with its unique Dutch Colonial appearance has been able to be a successful and popular hotel, which has led to a large group of loyal returning guests, that have become important members of our Amsterdam Manor family. The foundation of the success of Amsterdam Manor relies a great deal on our staff.

Amsterdam Manor Beach Resort is looking for a
SALES & MARKETING MANAGER (M/F)

Main Responsibilities:

- Be able to prepare, maintain and execute sales & marketing plan
- Be able to prepare, maintain and execute e-commerce plan for S&M and F&B
- Be able to prepare, interpret statistics (e.g. ADR, REVPAR, etc.) and prepare strategy accordingly
- Be able to analyze the market and prepare strategy accordingly
- Manage SEM, web analytics, online marketing, CRM database, email and social media marketing, blogging and track and analyze the ongoing campaigns
- Complete knowledge of target group, competitors and latest changes in the market and scan market for sales pitches
- Maintain contacts with wholesalers, travel agents and representatives
- Represent the Amsterdam Manor Beach Resort in other countries
- Look for new or improve marketing instruments
- Manage website changes like content and pictures using SEO Strategies
- Manage review site such as Tripadvisor, Zoover, Holiday Check etc
- Determine online brand positioning and key differentiators that appeal to our target audience
- Full knowledge of computer software programs such as: Opera, Microsoft office, Photoshop etc.
- Knowledge of Online Tour operators' extranets and yield programs
- Knowledge of Online Channel Manager & Booking Engine

Education and special skills:

- Bachelor degree in Marketing
- Must have 3 to 5 year of experience in a similar position.
- Fluent in English and Spanish, preferably Dutch.
- Flexible with working hours
- Willing and able to travel
- Creativity for Sales Materials such as artwork, pictures, brochures, website etc
- Knowledge of Social Media

Candidates must preferably be Arubans, have Dutch Nationality or present proof of a legal work permit. All applicants who are offered a job with the company will be tested for drugs as part of the post job offer employment screening process. Last date to Apply: October 15th, 2017
Please send your application with your Curriculum Vitae to: hrmanager@amsterdammanor.aw

Celebrating our people

At PwC we celebrate
the diversity, talent
and success of our
people.

Be yourself, be
different.

We're celebrating the appointment of our colleague, Rachel Vieira-Maduro as Director Tax of PwC Dutch Caribbean. As a leader, Rachel has been able to motivate and develop our team with her passion, determination and loyalty. Rachel, it's great to have you on our team!

© 2017 PricewaterhouseCoopers Dutch Caribbean. All rights reserved.

REQUEST FOR PROPOSAL To OPERATE THE GENERAL AVIATION TERMINAL CONCESSION at AEROPUERTO INTERNACIONAL REINA BEATRIX

The Aruba Airport Authority N.V. (“AAA”) hereby invites all parties interested in the Concession to operate the General Aviation Terminal (GAT) located at the Southside premises of “Aeropuerto Internacional Reina Beatrix” to submit a proposal here for to AAA.

Detailed information on the proposal requirements is provided in the Request for Proposal document “Operation of the General Aviation Terminal (GAT) Concession at Aeropuerto Internacional Reina Beatrix”. This document can be obtained between **Monday, October 2, 2017** and **Friday, October 6, 2017**, between **08.00 hrs. – 11.45 hrs. and 13.15 hrs. – 16.15 hrs. local time**, at AAA's Reception office located on the first floor inside the Airport Tower Building. Those who wish to receive this RFP electronically should request this via e-mail at a.mcdauid@airportaruba.com. The email requesting this document should be received between **Monday, October 2, 2017 and Friday, October 6, 2017 on or before 16.15 hrs. local time**.

AAA reserves the rights not to contact all entities directly who have expressed their interest in this type of operation at the airport in the past. However, those entities who have shown interest in the past who have not been contacted directly on this Request for Proposal are expressly invited to obtain the RFP document and submit a proposal as requested herein.

Aruba Airport Authority N.V.
September 2017

in co-operation with Schiphol International B.V.

Woensdag presentatie sociaal protocol

Elmar: Geen gedwongen ontslagen

ORANJESTAD — Stroomdistributiebedrijf Elmar laat weten dat het komende woensdag een sociaal protocol gaat presenteren aan de werknemers, waarin staat dat er geen gedwongen ontslagen zullen vallen. Het protocol is getekend met de vorige vakbond Union Electricista Arubano (UEA). Volgens het bedrijf heeft vakbond Sindicato di Trahadornan Arubano (STA), die onlangs het referendum voor personeelsvertegenwoordiging won, 1 van de 8 punten van het protocol vorige week donderdag gezien. Elmar-directeur Robert Henriquez wil dat STA het protocol ook ondertekent.

Elmar-directeur Robert Henriquez

STA meent dat er iets in de cao staat dat niet ten gunste is van de werknemers, maar volgens Henriquez heeft STA niet aangegeven wat dat dan precies is. Alleen maar dat ze menen dat Elmar het plan heeft om mensen te ontslaan door reorganisatie. Deze cao werd vorig jaar afgesloten tussen vakbond UEA en de directie.

Sociaal protocol

Volgens Elmar staat er nergens in de cao dat er mensen gaan worden ontslagen. Alleen maar dat er een sociaal protocol is ondertekend met de vorige vakbond UEA dat er geen 'gedwongen ontslagen' zullen vallen.

Volgens Elmar heeft STA afgelopen donderdag het punt van het sociale protocol, dat gaan over dat er geen gedwongen ontslagen zullen vallen, gezien. Elmar wil dat de STA het protocol ondertekent 'zodat elke werknemer beschermd is'.

Elmar laat weten dit protocol niet eerder gepresenteerd te hebben aan de personeelsleden omdat eerst de uitslag van het referendum werd afgewacht. Normaal wordt zo'n plan altijd gepresenteerd aan de vakbond en daarna aan de werknemers. Komende woensdag wordt dit aan de werknemers gepresenteerd.

Openbreken

"Elke keer dat een nieuwe vakbond binnenkomt via een referendum, proberen ze de cao open te breken. Waarom heeft het dan zin om lang te onderhandelen over een cao, als deze niet de 4-5 jaar rust geeft", vindt de directeur. Dat is de reden dat bedrijven een cao afspreken, juist om arbeidsrust te verzekeren. Elmar heeft geen enkele verplichting naar de STA toe verder, vindt hij. Het kan best zijn dat de werknemers naar een nieuwe vakbond zijn overgestapt, maar de STA moet gewoon tot 2020 wachten tot de vorig jaar afgesproken - en rechtsgeldige - cao

is verlopen en dan pas kan de vakbond onderhandelen over een nieuwe cao. De enige manier om de cao te veranderen is als beide partijen akkoord gaan met het openbreken. Elmar heeft hier geen interesse in en ziet geen heil in het openbreken. Als er helemaal geen cao was, dan zou het bedrijf inderdaad met de vakbond in onderhandeling moeten gaan over een nieuwe cao, maar dat is hier niet het geval, aldus de directeur. Amigoe probeerde STA voorzitter Diego de Cuba te bereiken voor commentaar, maar dit lukte niet voor het ter perse gaan van deze krant.

Bemiddelaar Ibis-onderzoek op vrije voeten

ORANJESTAD — De bemiddelaar met de initialen N.N., die sinds 5 september vast zat in verband met het onderzoek in de grootschalige fraudezaak Ibis, is weer op vrije voeten, meldt het Openbaar Ministerie (OM).

"Afgelopen zaterdag werd de gevangenhouding van Paul Croes' bemiddelaar geschorst op verzoek van de officier. N.N. is nog wel verdachte in de zaak maar voor het onderzoek is het niet meer noodzakelijk dat ze vast blijft zitten. De voorwaarden zijn wel dat ze beschikbaar moet blijven voor justitie en dat zij geen contact heeft met andere verdachten en getuigen in de zaak", legt OM-woordvoerder, Ann Angela, desgevraagd uit aan Amigoe.

Voormalig Arbeid-minister Paul Croes wordt in de zaak Ibis verdacht van ernstige strafbare feiten: (passieve) ambtelijke omkoping, verduistering, witwassen, valsheid in geschrift en mensensmokkel. Het onderzoek kwam op 28 maart van dit jaar in de openbaarheid toen toen de Landsrecherche (LR), in samenwerking met het Recherche Samenwerkingsteam (RST) en het Korps Politie Aruba (KPA) op diverse plekken huiszoeken deed. Eén van die plekken was de woning van toenmalig minister Croes. Daarna volgden diverse aanhoudingen in de directe werkomgeving van Croes en uiteindelijk werd Croes zelf op 21 augustus gearresteerd. Hij zit nog altijd vast hangende het onderzoek.

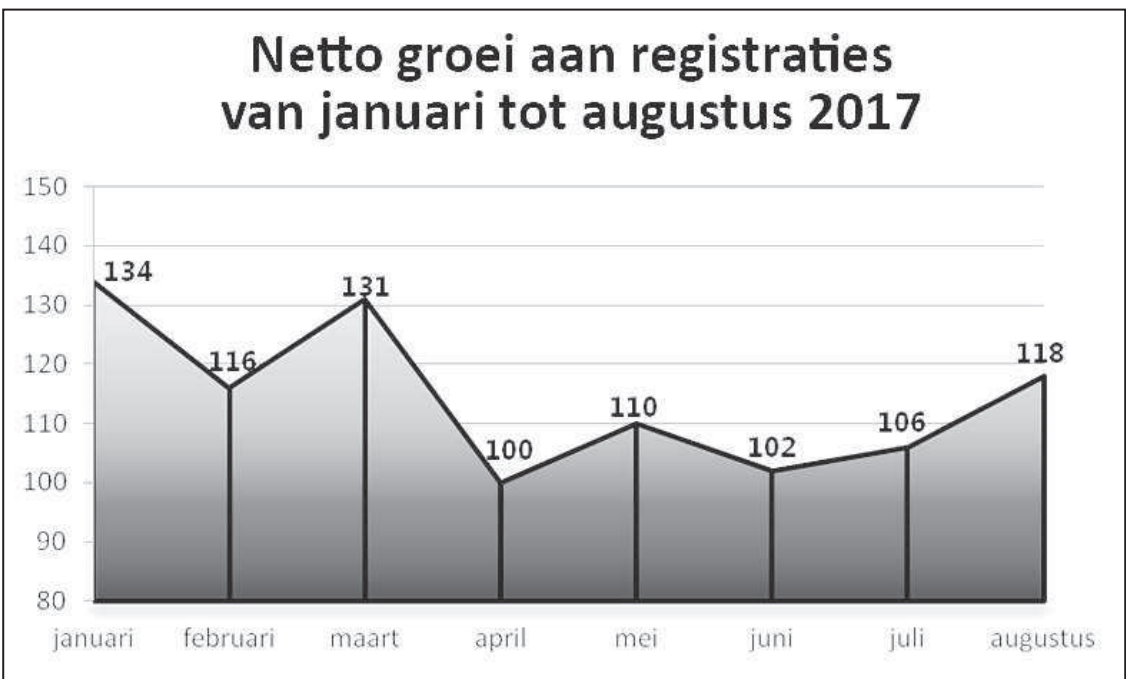
AZV: Ringeling blijft tot aanstelling nieuwe directeur

ORANJESTAD — Totdat de volgende minister van Volksgezondheid een opvolger heeft aangesteld, blijft Anco Ringeling directeur van ziektekostenverzekeraar AZV. Dit verklaart AZV-woordvoerder Joost van de Kamp vandaag aan Amigoe.

Afgelopen vrijdag werd intern een vergadering gehouden waarin Ringeling zijn positie aan het bedrijf verklaarde navat dat hij eerder vorige week na zijn bezoek aan gouverneur Boekhoudt tegen de pers had aangekondigd dat hij op zou stappen. Van de Kamp wijst erop dat het gaat om een hele belangrijke positie en dat het

erom gaat dat een goede overdracht plaatsvindt wanneer de nieuwe directeur is aangesteld. "Vooralsnog blijft hij dus nog directeur." Begin vorige week, toen gouverneur Boekhoudt naar aanleiding van de Statenverkiezingen tal van sociale partners, waaronder AZV, uitnodigde voor consultatiegesprekken, kondigde Ringeling aan dat hij vertrekt als directeur van de ziektekostenverzekeraar. Toen al maakte hij een punt van dat zijn vertrek niet politiek gemotiveerd zou zijn. Anco Ringeling was sinds de start van het eerste kabinet Mike Eman directeur van AZV. Indertijd volgde hij Johnny Tschong op.

KvK: Aantal registraties nieuwe bedrijven stijgt licht

ORANJESTAD — Het aantal registraties van nieuwe bedrijven bij de Kamer van Koophandel (KvK) is tussen de maanden januari en augustus licht gestegen, vergeleken met het vorige verkiezingsjaar, 2013. Dit meldt de KvK in een persbericht. Ook zijn er in die periode minder bedrijven opgezegd dan vier jaar geleden.

De KvK vergeleek de nieuwe inschrijvingen en uitschrijvingen van bedrijven van 2013 en 2017. In crisisjaar 2013 zijn 914 nieuwe bedrijven ingeschreven, ondanks de sluiting van Valero het jaar daarvoor en het feit dat de Arubaanse economie alleen maar op een peiler draaide, namelijk toerisme. Na de sluiting van de raffinaderij zijn veel nieuwe bedrijven gestart, meer dan in 2012. In de eerste maanden van 2017, met het vooruitzicht op de heropening van

de faciliteiten van de raffinaderij als *upgrader* zijn ook meer nieuwe aanmeldingen geweest, alleen zwakte dit af nadat duidelijk werd dat het langer zou gaan duren voordat Citgo daadwerkelijk operationeel wordt. Volgens de KvK strookt dit ook met de stelling van de Centrale Bank dat het vertrouwen in de economie is gedaald. Bovendien speelt het feit dat dit een verkiezingsjaar is ook een rol. Tussen januari en augustus van dit jaar zijn 917 nieuwe bedrijven aan-

gemeld; 482 eenmanszaken, 268 VBA's, 127 NV's, 9 VOF's, 2 AVV's en 27 andersoortige rechtspersonen. Ook vergeleken met 2016 is dat een groei. De meeste daarvan zijn constructiebedrijven, gevolgd door marketing- en consultancybedrijven en HR, vastgoedbedrijven, horeca, schoonheidssalons en autoverhuurbedrijven. De meeste nieuwe bedrijven hebben zich gevestigd in Oranjestad. Daar staat tegenover dat er in 2017, in de aanloop naar de verkiezingen, fors minder bedrijven werden opgezegd dan in 2013. Toen werden tussen januari en augustus, de maand voor de verkiezingen, 561 bedrijven opgezegd. In 2017 waren dat er 461.

Kantoor RDA officieel geopend

SAN NICOLAS — Op de rotonde tegenover Nicolaas Store in San Nicolas werd afgelopen zaterdag de officiële opening van het kantoor van Refineria di Aruba (RdA) gevierd. Het kantoor van de eigenaar van de raffinaderij is gehuisvest in het naastgelegen oude kantoor van

DOOV. Genodigden - onder wie vertegenwoordigers van oliemaatschappij Citgo - werden ontvangen op een besloten feest midden op de rotonde terwijl omstanders van de toespraken en optredens konden genieten via een groot scherm. Zo gaf demissionair minister van Energie, Mike de Meza een

toespraak en werd het verhaal van de raffinaderij en haar band met San Nicolas verteld.

Ook werden met muziek en dans de verschillende nationaliteiten die waren vertegenwoordigd op de raffinaderij in de afgelopen eeuw in het zonnetje gezet.

Fada waarschuwt voor Flakka-drug

ORANJESTAD — Rulienne Arends, medewerker van Fundacion Anti Droga Aruba (Fada), waarschuwt voor een nieuw soort drug. Het gaat om 'Flakka', ook wel bekend als 'gravel' (grind), en zou gevaarlijker zijn dan cocaïne. Er zijn nog geen zaken van Flakka bekend op Aruba en dat hoopt Arends zo te houden. Het middel ziet eruit als aquariumgrind. De syn-

thetische drug is volgens Fada erg gevaarlijk, zeker in combinatie met andere verdovende middelen. Een kleine overdosis van het middel, dat kan worden gerookt, gesnoeven of geinjecteerd, kan leiden tot een reeks extreme symptomen. Een 'excited delirium', zoals deskundigen het noemen. Dit leidt tot gewelddadig gedrag; hoge lichaamstemperaturen (40 graden Cel-

sus en hoger) en paranoïde gevoelens. Hetgeen Flakka het meest typeert is dat de gebruiker een gevoel van kracht geeft, vergelijkbaar met die van de *Incredible Hulk*, schrijft CNN. De geschikte dosis is moeilijk te bepalen en het middel is zo krachtig dat het geringste verschil in hoeveelheid het verschil kan zijn tussen een high en de dood.

Derde enquête

CBA onderzoekt financiën huishoudens

ORANJESTAD — De Centrale Bank van Aruba (CBA) is zaterdag begonnen met het derde onderzoek Nos Cartera y Nos Finansa (onze portemonnee en onze financiën), om inzicht te krijgen in de financiën van huishoudens. Deze enquête wordt gehouden tot 19 november.

Indien huishoudens financieel gezond zijn, dan hebben ze meer te besteden. Dat is gunstig voor de economie, hetgeen zich vertaalt in een verbetering van het nationaal inkomen (bbp), aldus de CBA. Zonder gezonde financiën is het echter een ander verhaal, met opstapeling van schulden, hetgeen kan leiden tot armoede. In het onderzoek wordt opnieuw gekeken naar het consumptiegedrag van huishoudens en wat de kwetsbaarheden zijn.

Schuldenlast

Twintig enquêteurs zijn deze en volgende maand op straat om huishoudens te interviewen. Huishoudens krijgen hierbij vragen zoals wat het totale inkomen is en wat de totale uitgaven zijn. Ook wordt gevraagd naar de schuldenlast, het vermogen, het bezit van een creditcard, spaarrekening of andere relevante financiële aspecten. Ten slotte wordt gekeken naar het uitgavenpatroon.

Jonathan Upegui van CBA geeft uitleg over de enquête.

Specifiek wil de bank antwoord op de vraag hoeveel huishoudens in Aruba 'te veel schuld hebben'. Hiermee bedoelt de CBA huishoudens die meer moeten aflossen aan schulden, dan dat ze maandelijks aan inkomsten binnenkrijgen. Eerder interviewden enquêteurs van de CBA in 2010 en in 2013 in het kader van hetzelfde onderzoek honderden huishoudens. Daar kwam onder meer uit dat

een relatief groot deel van de huishoudens een 'gevaarlijk hoge schuldenlast' heeft. Maar liefst 10 procent van de huishoudens moet zelfs meer aan schuldaflossing betalen dan ze verdient.

Gevoelig

De CBA beseft dat de door huishoudens verstrekte informatie 'erg gevoelig en privé' is. De instantie verzekert iedereen dan ook dat de informatie geaggregeerd

IN HET KORT

Wapen gezocht

In de nacht van vrijdag op zaterdag ontstond er tumult in de Baranca Bar tussen vijftien mannen en zes vrouwen. Een kleine blanke man met een bril, zwarte broek en wit hemd, zou daarbij een vuurwapen getrokken hebben en loste ook een schot. De politie ging ter plekke en trof verscheidene personen aan waaronder ook de beschreven verdachte. De agenten fouilleerden hem maar troffen niks aan. Ondertussen werden de andere mannen brutaal tegen de politie waarop er extra's patrouilles en het Flex-Team voor versterking moesten komen. Iedereen werd van de plek verwijderd. Later bleken er weer een hoop mensen in de Baranca Bar te zijn, die de deur niet wilden openen voor de politie.

Vervolg

Auto's in de omgeving van de Baranca Bar werden onderzocht op vuurwapens maar er werd niets gevonden. Iets later kreeg de politie een melding van een vechtpartij ter hoogte van Chesterfield. Ter plekke trof de politie echter niemand aan. Wel verwijderde ze een dronken groep mensen ter hoogte van de America Bar en hielden ze een dronken bestuurder aan die in de verkeerde richting reed.

Middagdutje

Er lag een man langs de weg zaterdagmiddag ter hoogte van de Chung Ho supermarkt. Toen de politie ter plekke kwam vertelde een bewoner waar ze de man konden vinden; naast een boom ter hoogte van haar huis. De man was onder invloed van alcohol en bleek een bekende van de politie te zijn. Hij werd aangehouden en naar het politiebureau gebracht ter ontuchtering.

Wapen gevonden

De politie kreeg een melding binnen dat een werknemer van de Chillers Snack Truck, ter hoogte van de Hooiberg, een vuurwapen van het kaliber 22 millimeter bij zich zou hebben in zijn zwarte tas die in de keuken stond. De man werd omschreven als klein, donker, met dreadlocks en een kaki kleurige broek. De agenten troffen daar inderdaad een vuurwapen aan, hielden de man aan en brachten hem naar het politiebureau van Santa Cruz.

‘Distributie mogelijk dankzij inzet Arubaanse bevolking’

Rode Kruis bezig met verdeling goederen op St. Maarten

ORANJESTAD — Hulpverleners van het Rode Kruis zijn de afgelopen drie weken in St. Maarten vooral op straat bezig geweest om water, eten en hulpgoederen te distribueren. Dit hebben ze kunnen doen mede dankzij alle hulp van vrijwilligers, instanties, scholen en hulporganisaties die mee hebben geholpen door middel van fundraisingevenementen en donaties.

Zo werd er acht dagen nadat orkaan Irma door St. Maarten raasde, ongeveer 2000 kilo aan dekzeil, luiers, water, (hospitaal)bedden en voedsel op het eiland geleverd. Een dag later, op 15 september, werden in totaal vijf pallets aan water uitgedeeld en zijn ook drie pick-ups ingezet om de distributie op het eiland te faciliteren. Hierna werd op 18 september ook meer dan honderd dozen met tien kilo per doos aan voedsel geleverd.

Containers

Tien dagen later hebben de hulpverleners wederom twee containers vol producten kunnen versturen. De eerste container bestond uit tien pallets water, twee pallets voedselpakketten, twee

pallets volwassenenluiers, twee met babyluiers, twee met voedsel in blik, een pallet met rijst, een pallet met ensure-dranken en 50 stapels verpakt wc-papier.

De tweede container bestaat uit 12 pallets vol met voedselpakketten, een pallet met water, een met rijst, een met potten smeerkaas, een met persoonlijke hygienepakketten, twee pallets met babyvoeding, een met babybenodigdheden, een pallet luiers, 75 kindwagens, twee stoelzittingen, 11 stapels met plastic bestek, 11 dozen met maandverband, 3 stapels verpakt wc-papier en 30 foamboxen. Rode Kruis Aruba zegt zelf aanwezig te zijn om deze containers te ontvangen en verder te distribueren op

St. Maarten. In het weekend is tevens een nieuwe groep met twaalf vrijwilligers naar St. Maarten vertrokken om de werkzaamheden van Team 4 over te nemen.

Weinig plekken water

Eerder schreef Amigoe dat er volgens Michel La Haye, Rode Kruis-directeur, op zeer weinig plekken water of elektriciteit aanwezig is. “De hulpverleners zijn daarom vooral bezig met het uitdelen van water en eten. Dat is ook wat de mensen op straat vragen. Want ze hebben geen eten.”

De hulporganisatie werkt nauw samen met de overheid en de marine. “St. Maarten is een klein eiland, maar met een enorme schade.

Je kan niet verwachten dat deze situatie binnen een dag is opgelost. De hulpverleners zetten zich hier dag en nacht in om alle noodzakelijke hulp te bieden.”

MEDEDELING: Café restaurant YANTI

zal van 2 oktober tot en met 6 oktober **GESLOTEN** zijn.
Op zaterdag 7 oktober zijn wij weer normaal open.
Excuses voor het ongemak.

Aruba Animal Shelter
Cats and Dogs
awaiting Adoption
www.arubaanimalshelter.com

Turtug Aruba
(sporen van) een
zeeschildpad gezien?
Bel **TURTLE HOTLINE** :
592 93 93

F A V I
**Fundacion Arubano
di Esnan Visualmente
Incapacita**
Primavera 233, Aruba Tel.(297)582-5222/582-5051, fax (297)582-0306
e-mail: favi@setarnet.aw website: <http://www.favi.org>

THE CASINO
HILTON ARUBA CARIBBEAN
RESORT & CASINO
Nos ta buscando un
Casino Hostess

- Iniciativo propio
- Bon habilidad cu servicio pa cliente
- Flexible pa traha diferente orario/shifts
- Bon abilidad pa traha den team

Pa mas informacion y/of manda un CV amplio
na emylaine.loefstop@tcaruba.com
Tel: +297 526-6903

FRESH
FM 104.3
DE HOORT HET VERSCHIL

Angela's Happy Hour
(Ma t/m Vr: 9 - 12 am)
Angela Tiemens

Voor contact:
Studio: (297) 583 2121
Kantoor: (297) 583 2220
Email: info@fresharuba.com
facebook.com/fresharuba

Switch & win

Switch to Servicio & win!

Word in **oktober** lid van Botica di Servicio!

- 1 Nu 1000 Bonus Miles!
- 2 Altijd 8x meer Fun Miles dan normaal!
- 3 Kans op een weekend Hilton, 20,000 Miles en meer!
- 4 De meest servicegerichte botica met vier locaties!

Switch snel en simpel op
boticadiservicio.com!

facebook.com/funmiles

Steun ons
werk
met
uw
gift.

Als de dag van gisteren

1970, 1973

Wat gebeurde er op deze dag jaren geleden? We draaien de klok even terug, naar die goede oude tijd. Alsof het de dag van gisteren was.

Orgelconcert (1970)
De Cantor-organist van de Evangelische Kerk La Resurreccion in Caracas, Christian Grundman, zou in de komende week in de protestantse kerk van Oranjestad een orgelconcert geven. Hij bracht werken van Johann Sebastian, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Paul Hindemith en Cesar Franck. De organist, die een tournee door de Verenigde Staten had gemaakt, bleef op doorreis naar Caracas voor een dag op Aruba.

Reclassering herdacht (1973)
Tijdens een gezellig samenzijn op het kantoor van de Reclassering werd het feit dat 12,5 jaar geleden de stichting werd opgericht, herdacht. Tevens werd het koperen ambtsjubileum van de dames Cristine van de Berg en Ina Lopez gevierd. Er werden toespraken

gehouden door de voorzitter van de stichting pastoor Erkamp, advocaat Sjiem Fat namens de Arubaanse balie, officier van justitie De Haas en advocaat Tjon Ajong als secretaris en penningmeester van de stichting.

Diploma-uitreiking waiterscursus (1973)
Opnieuw werd aan een aantal personen het diploma uitgereikt nadat zij de waiterscursus van het eilandgebied, welke onder leiding stond van Ellis Dania, Ronaldo Croes en Chim Kam Yet, met goed gevolg doorlopen hadden. Max Croes overhandigde aan tien geslaagden het diploma. Het waren: Chrisma Armantrading, Sheila Carty Richardson, Sandra Bernadino, Dorothy Vrolijk, Vera Hazel, Elvia Grovell, Jacintho Maduro, Reinier Maduro, Edwin Navas en Albertico Leung.

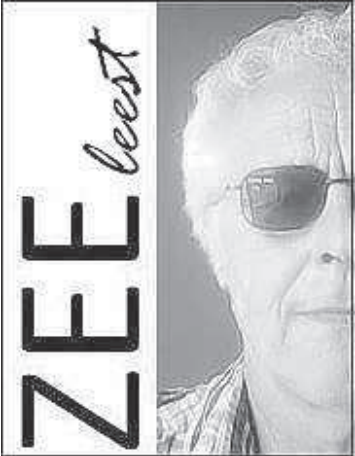
ZEE LEEST

De bolderkar

Nico van der Zee bespreekt in deze column regelmatig zinnige en onzinnige zaken. Reacties zijn welkom: nicovanderzee@gmail.com.

In de Nederlandse en Vlaamse kranten krijgt schrijfster Griet op de Beeck deze week veel aandacht. Ze heeft een nieuw boek geschreven, maar daar gaat de discussie niet echt over. Wel over haar uitvoerige verhaal op de Nederlandse tv bij 'De Wereld Draait Door' over de incest waarmee ze op jonge leeftijd als slachtoffer te maken heeft gehad. Het is een merkwaardig verhaal, want zelf herinnert ze zich daarvan geen enkel feit. Geestelijk heeft ze wel een moeilijke, problematisch leven geleid en uiteindelijk is ze tot het inzicht gekomen dat die problemen het gevolg zijn van misbruik door haar vader. Herinneringen daaraan bestaan niet, die heeft ze blijkbaar verdrongen. Maar samen met haar geestelijke hulpverleners heeft ze genoeg aanwijzingen op een rijtje gezet die de incestconclusie rechtvaardigen. Een verdrongen herinnering is teruggevonden en dat maakt het voor haar gemakkelijker om met het leven om te gaan.

Wetenschappers zetten grote vraagtekens bij haar verhaal. Verdringing is wetenschappelijk gezien al een moeilijke begrip; verdrongen of vergeten feiten terughalen is extra problematisch.

Dat wijst eerder in de richting van hulpverleners die een bepaalde richting aan geven die door de cliënt met graagte wordt aanvaard. Het verhaal van Op de Beeck houdt me bezig. Ik denk aan de vader die nu beschuldigd wordt. Hij is inmiddels overleden, dus kan ook geen bijdrage meer leveren aan de waarheidsvinding. Hij is nu wel gestigmatiseerd, op Aruba zou zijn graf al met graffiti bespoten zijn. Ooit is een kennis van mij beschuldigd van seksueel misbruik. Dat heeft nogal wat teweeg gebracht. Zijn ruiten werden ingegooid, zijn huis beklad en hij werd opgepakt door de politie. Later bleek dat de beschuldiging nergens op gebaseerd was en kreeg hij volledig eerherstel. Helaas te laat, in het Huis van Bewaring had hij al gekozen voor het leven na de dood. Beschuldigingen van misbruik zijn in onze maatschappij bijzonder heftig. Ik denk ook aan de Bolderkar-affaire in de jaren tachtig.

Op kinderdagverblijf De Bolderkar in Vlaardingen stelde een psycholoog vast dat kinderen massaal incestslachtoffer waren. Veertien kinderen werden bij hun ouders weggehaald, de ouders werden in staat van beschuldiging gesteld. Wij waren in die tijd zelf ouders van jonge kinderen. Het gebeuren werd breed uitgemeten op de televisie en het greep ons aan. Stel je voor dat de politie komt, je kinderen meeneemt en jou arresteert. We pasten ons leven aan, weet ik nog. Als ik met de kinderen in bad ging, trok ik een zwembroek aan en we sliepen tegen onze gewoonte in maar in een pyjama, want af en toe kwam er wel een kind de slaapkamer binnen.

De psycholoog in De Bolderkar bleek vervolgens een prutser te zijn die onbekwaam met allerlei testjes om was gegaan en de kinderen een bepaalde kant had opgepraat. Kinderen konden weer naar huis, ouders kregen excuses. Ondertussen was er natuurlijk vreselijk veel leed aangericht. Het verhaal van Griet op de Beeck heeft gelukkig niet van dit soort Bolderkar-sequenties, al zal het binnen haar familie wel pittige discussies opleveren. Voor haar werkt de teruggevonden herinnering positief, ze kan het leven weer aan. Het heeft geleid tot een nieuw boek, het eerste deel van een trilogie. Dat moet ik binnenkort maar eens gaan lezen.

Rotonde San Nicolas krijgt nieuw asfalt

SAN NICOLAS — De rotonde van San Nicolas, bij het FTA-gebouw, wordt morgen, 3 oktober, afgesloten om opnieuw geasfalteerd te worden. De werkzaamheden vinden 's nachts plaats tussen 20.00 uur en 06.00 uur. Verkeer van Oranjestad in de richting San Nicolas wordt omgeleid via Cura Cabai en Zeewijk, bij de afslag na de katholieke begraafplaats kan het verkeer weer op de Bernardstraat komen of op de Pastoor Hendrikstraat. Verkeer van San Nicolas in de richting van Oranjestad, wordt ook omgeleid via Zeewijk en Cura Cabai. Het verkeer vanuit Pastoor Hendrikstraat kan volgens de door DOW aangeleverde kaart ook noordelijk omrijden, via de weg achter Instituto Pedagogico Arubano (IPA). Barricades en borden geven de alternatieve verkeersroutes aan.

Ingezonden

Gezamenlijk schouders eronder

ER ZIJN landen op Aarde die geregeerd worden door families, clans of tribes. Meestal zijn dit landen die beschikken over (vooralnog) bodemschatten. Het geld komt dus vanzelf omhoog. Als familie, clan of tribe hoeft je niet te gaan nadenken over beleid en beheer. In alle overige landen en met name dienstenverlenende landen heb je een regering die wel degelijk moet gaan nadenken hoe je alles draaiende houdt met een bepaald budget. Je moet rekening houden met de sociaal-maatschappelijke-economische en financiële mogelijkheden en beperkingen. Voor zover ik het weet, beschikt Aruba niet over bodemschatten en is dus een land uit deze tweede categorie. Rijdend over het eiland zie je de gekleurde vlaggen naast elkaar wapperen en net als de bewoners die deze vlaggen op hun erf hebben staan, Pas als je doorvraagt of ver-

der gaat lezen, hebben ze het allemaal over hetzelfde. Gezonde overheidsfinancien, mitigeren van de staats-schuld, duurzame economische ontwikkeling, stimuleren van de werkgelegenheid, compliance verbetering en good governance. Men heeft het over een zakenkabinet of een takenkabinet. Dit zijn allemaal namen voor een fundamenteel anders denkend beestje. Een hybride beestje dat anno 2017 over z'n eigen schaduw, familie, clan of tribe is gestapt en dezelfde doelstellingen voor ogen heeft: Samen

en Gezamenlijk de brede schouders eronder zetten. Ik weet ook zeker dat dit binnen het Koninkrijk en andere landen op prijs gesteld zal worden en als zodanig ondersteund gaat worden. Aruba slaat vol trots en terecht op z'n borst dat het al meer dan 30 jaar een Land is. Ik zeg: *put your money (actions) were your mouth (effort) is.*

R.A.
(naam bekend bij de redactie)
Aruba

De redactie van Amigoe kan ingezonden brieven redactioneel bewerken, inkorten of besluiten om niet te plaatsen. Brieven mogen maximaal 600 woorden bevatten, ze moeten voorzien zijn van naam en woonplaats (worden in principe gepubliceerd) en adres en telefoonnummer (niet voor publicatie, maar ter verificatie). We accepteren alleen digitaal gestuurde brieven. Ons e-mail adres is: arubaredactie@amigoe.com.

Way of Life!

hot SHOT best SHOT 2.0

SUZUKI SWIFT CLEARANCE SALE

SWIFT GL MANUAL TRANSMISSION	SWIFT GL AUTOMATIC TRANSMISSION
29,750.00 -2,750.00	33,750.00 -3,250.00
27,000.00	30,500.00
CLEARANCE PRICE	

See More from the world of Suzuki

Ultimate Automobiles
Sabana Blanco 35
Oranjestad, Aruba
(297) 583-9800 or (297) 583-9660
[Facebook.com/SuzukiAruba](https://www.facebook.com/SuzukiAruba)

BBO/BAZV not included
Discount applicable on selected models
All prices shown are starting from.

Televisieprogramma's

Nederland

14:35	Radar	4:00	Journal
15:15	Sporloos	4:15	Kook mee met MAX
16:15	Het familiediner	4:30	Hallo Nederland
17:00	Pauw	5:00	Journal
18:00	Journal	5:15	Tijd voor MAX
18:20	Pauw	6:00	Journal
19:20	EenVandaag	6:35	Journal
19:50	Journal	7:00	Journal
20:31	Tekst-tv	7:20	Journal
20:40	Journal	7:35	Journal
23:50	Nederland in beweging	8:00	Het vragenurtje
		9:00	Journal
		9:20	Kook mee met MAX
		9:40	Journal
		10:00	Pauw
		11:00	Journal
1:00	Journal	11:00	Journal
1:10	Goedemorgen Nederland	11:10	Tijd voor MAX
1:30	Journal	11:55	Politieke partijen
1:35	Goedemorgen Nederland	12:00	Journal
2:00	Journal	12:15	EenVandaag
2:10	Goedemorgen Nederland	12:45	Sportjournaal
2:30	Journal	13:00	De wereld draait door
2:40	Goedemorgen Nederland	14:00	Journal
3:00	Journal	14:30	Opsporing verzocht
3:15	Nederland in beweging	15:25	Opgelicht?
3:30	Journal	16:25	Kanniewaarzijn
3:40	MAX geheugentrainer	17:05	Pauw

Nederland

15:00	2Doc: De witte vlucht	6:25	Binnenstebuiten
16:00	Nieuwsuur	6:56	Politieke partijen
16:55	Hollands Hoop	7:00	Journal
17:55	Podium Witterman	7:20	Radar
18:55	De nachtzoen	8:25	Sporloos
19:10	Nieuwsuur	9:20	Geloof en een hoop liefde
20:50	Tekst-tv	10:00	Journal
		10:10	Mijn pelgrimspad
		10:20	Roderick zoekt licht
		10:50	Natuur op 2:
			Leven onder het bladerdak
		11:50	Geloof en een hoop liefde
		12:30	Hallo Nederland
		12:45	Binnenstebuiten
		13:20	Vroege vogels
		13:50	Per seconde wijzer
		14:25	Brandpunt
		15:20	Het geheim van de Meester
			Nieuwsuur
		16:00	Nieuwsuur
		16:55	2Doc: Je mag altijd bij me komen
		17:55	Kunstuur

BVN

15:05:	NOS Journaal	06:45:	De Wereld Draait Door
15:10:	Sesamstraat	07:35:	NOS Journaal
15:35:	Het Klokhuis	07:58:	Weerbericht Europa/Afrika
15:50:	NOS Jeugdjournaal	08:05:	PENOZA V
15:55:	Taarten van Abel	08:45:	3 Op Reis
16:20:	Blokken	09:15:	De Zoo achter de schermen
16:45:	Thuis	09:45:	Nieuwsuur
17:10:	Dagelijkse Kost	10:30:	Weerbericht
17:25:	EenVandaag		Amerika/Caraiben
17:55:	NOS Sportjournaal		Pauw
18:05:	VRT Journaal	10:35:	Mijn Maria
18:45:	De Wereld Draait Door	11:25:	Hallo Nederland
19:35:	NOS Journaal	11:35:	VRT Journaal
19:58:	Weerbericht Europa/Afrika	12:00:	Van Gils & Gasten
20:05:	PENOZA V	12:30:	Doodgewoon
20:45:	3 Op Reis	13:20:	BinnensteBuiten
21:15:	De Zoo achter de schermen	13:45:	MAX Geheugentrainer
21:45:	Nieuwsuur	14:10:	Tijd voor MAX
22:30:	Weerbericht	14:25:	NOS Journaal
	Amerika/Caraiben	15:10:	Sesamstraat
22:35:	Pauw	15:25:	Rechill
23:25:	Mijn Maria	15:35:	Het Klokhuis
23:35:	Hallo Nederland	15:45:	NOS Jeugdjournaal
		15:55:	Beste Vrienden Quiz
		16:15:	Blokken
		16:45:	Thuis
		17:10:	Dagelijkse Kost
		17:25:	EenVandaag
		17:50:	NOS Sportjournaal
01:10:	De Nieuwe Buur	18:00:	VRT Journaal
01:35:	Blauw Bloed	18:00:	De Wereld Draait Door
02:10:	Andere Tijden	18:45:	NOS Journaal
02:35:	Frysland DOK	19:35:	Weerbericht Europa/Afrika
03:05:	NOS Journaal	19:56:	Sporloos
03:10:	Sesamstraat	20:00:	Risky Rivers
03:35:	Het Klokhuis	20:50:	Met het Mes op Tafel
03:50:	NOS Jeugdjournaal	21:40:	Nieuwsuur
03:55:	Taarten van Abel	22:05:	Weerbericht
04:20:	Blokken	22:53:	Amerika/Caraiben
04:45:	Thuis		Opsporing Verzocht
05:10:	Dagelijkse Kost	22:57:	Internationaal
05:25:	EenVandaag		Pauw
05:55:	NOS Sportjournaal	23:00:	Hallo Nederland
06:05:	VRT Journaal	23:55:	

Nederland

15:20	Van God los	5:20	Mijn vriendjes
16:15	American justice		Teigetje en Poeh
17:20	PowNews flits	5:30	Bibbeltje Big
17:30	Zondag met Lubach	5:40	Olivia
18:05	De wereld draait door	5:50	Angelina ballerina
19:05	Risky Rivers	6:05	Aya
20:00	De wereld draait door	6:10	Bob de bouwver
20:55	De wereld draait door	6:25	Babar en de belevenissen
21:55	De wereld draait door		van Badou
22:50	De wereld draait door	6:35	Barbapapa
23:38	Tekst-tv	6:40	Nils Holgersson
		6:55	Masha en de beer
		7:00	Dokter Hond
		7:15	Kindertijd
		7:40	Apennoten
		7:50	Sesamstraat
		8:05	Bollie & Billie
		8:20	Nelli en Nora
		8:25	Ringel Singel 19
		8:30	Kiwi & Strit
		8:40	Grizzly en de Lemmingen
		8:50	Rudi het racevarken
		9:20	Smart & Dart
		9:35	Peperbollen
		10:00	Rechill
		10:15	Brugklas
		10:25	SpangaS
		10:50	Checkpoint
		11:15	Smart&dart
		11:35	Willem Wever
		12:00	Brugklas
		12:15	SpangaS
		12:40	Het klokhuis
		13:00	Jeugdjournaal
		13:25	Proefkonijnen
		14:25	First dates
		15:20	Dreamschool
		16:20	Sputten en slikken
		17:00	PowNews flits
		17:15	Politie Paramaribo
		17:50	De wereld draait door

TeleCuraçao

15:30	Sukulentu	20:45	Extra Plus
16:00	Overdrive - TCFM	21:00	Wega di Number Korsou
17:00	Mom Life with Sulie	21:10	Partisipashon di Morto
18:00	Boonochi Korsou	21:15	Pagina Sosial
19:00	Highlight	21:30	Den Nos Kas
19:30	Nova	22:30	Punto Final
20:00	TeleNotisia	23:30	Extra Plus (R)

ATV

dinsdag 3 oktober		14:00	Steve
00:30	Late Night With Seth Meyers	15:00	The Ellen DeGeneres Show
01:30	Last Call With Carson Daly	16:00	New 4 New York at 4
02:00	Steve	17:00	News 4 New York at 5
03:00	Access Hollywood Live	18:00	News 4 New York at 6
03:30	Early Today	18:30	NBC Nightly News With Lester Holt
04:30	Today in New York		
05:00	Today in New York	19:00	Extra
07:00	Today	19:30	Access Hollywood
09:00	Megyn Kelly Today	20:00	The Voice
10:00	Today With Katie Lee & Hoda	21:00	This Is Us
11:00	News 4 New at 11	22:00	Law & Order True Crime
11:30	New York Live	23:00	News 4 New York at 11
12:00	Days of our Lives	23:30	The Tonight Show Starring Jimmy Fallon
13:00	Access Hollywood Live		

TeleAruba

dinsdag 3 oktober		07:00 pm	Voices & Choices
06:00 am	Cafe CNN	07:30 pm	To be announced
08:00 am	Telenoticia	08:00 pm	Telenoticia
09:00 am	Nos Mainta	09:00 pm	Sorteo di Lotto
11:00 am	Un rato serca Dika	09:10 pm	Tabitha's TV Show
11:30 am	CNN World Sports	09:40 pm	Punto di Salida
11:45 am	Time Out	10:10 pm	35 Milimetros
12:00 pm	Telenoticia	10:40 pm	CNN Culinary Journeys
01:00 pm	Primera Plana	11:00 pm	Telenoticia
01:30 pm	CNN Camilo	12:00 am	Time Out
02:30 pm	Sorteo di Lotto	12:15 am	Primera Plana
02:40 pm	Ivo 4 Life na Telearuba	12:45 am	CNN World Sports
05:00 pm	Sport 30	01:00 am	CNN Camilo
05:30 pm	Time Out	02:00 am	Leu for di cas
05:45 pm	Un rato serca Dika	03:00 am	Telenoticia
06:15 pm	Time Out	04:00 am	Nos Mainta
06:30 pm	Primera Plana		

Informatie

Centraal Politie	100	Kibrahacha	583-4908
Brandweer	911	Maria	585-8145
Politie O'stad	102	Noord	586-4606
Politie San Nicolaas	104	Oduber	582-1780
Politie St.Cruz	105	Paradera	588-6638
Politie Noord	107	San Lucas	584-5119
Tipline Politie	11141	San Nicolaas	584-8186
Ziekenhuis	527-4000	Santa Anna	586-8181
Dierenarts	585-0400	Santa Cruz	585-8028
Elmar centraal	523-7100	Seroe Preto	584-4833
Elmar storing	523-7147	Trupiaal	583-8560
WEB Aruba	525-4600		
SETAR	582-2116	— Mortuariums —	
Taxi (TAS)	587-5900	Ad Patres	584-2299
Taxi (ATT&T)	582-2010	Aurora	588-6699
Taxi (PTS)	588-0035	Olive Tree San Nicolaas	584-8888
Taxi (Diamond)	587-2300	Olive Tree Oranjestad	582-0000
Kankerbestrijding	582-0412		
Stichting SAMBA	582-0903	— Stichtingen —	
		Fundacion Anti-Droga Aruba (FADA)	583-2999
		Fundacion Respetami	582-4433
		Zwanger? Fundacion CIZKA	583-0331
		Fundacion Diabetico Arubano	593-0507
		Twelve Step Meeting	593-4928
		AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989
		Fundacion Amor Pa	568-4739
		Prohimo	564-8849
		NA Acceptance Group	565-7500
		Fundacion Centro	
		Ecologico Aruba	562-8984
		Bureau Sostenemi Misbruik en mishandeling tegen minderjarigen	588-1010
		Fundacion C.V.A. voorkomen en zorg voor stroke	567-7004
—Oranjestad—			
Ambulance	582-1234		
BGD Oranjestad	527-2782		
Veterinaire Kliniek	582-1720		
Animal Shelter	582-1623		
— San Nicolaas—			
Ambulance	584-5050		
Centro Medico	523-8833		
BGD San Nicolaas	527-2782		
Serlimar	584-5080		
— Botica —			
4 Centro Medico	584-5794		
Aloë	584-4606		
Central	585-1965		
Dakota	588-7364		
Del Pueblo	582-1253		
Eagle	587-9011		

COLOFON

Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V. Tel: (297) 582-4333 Fax: (297) 582-2368	Verkoop Algemeen: Zulma Kock - avisoaruba@amigoe.com	Zulma Kock - zkock@amigoe.com (layout)
Bilderdijkstraat 16 Postbus 323, Oranjestad, Aruba	Verkoop/Acquisitie: Shawn Geerman - sgeerman@amigoe.com	Distributie: Zulma Kock abonnemantaruba@amigoe.com
Directie: Michael Voges mvoges@amigoe.com Grecia Willems gwillems@amigoe.com	Special Projects Coordinator Natasha Tromp - ntromp@amigoe.com	Klachten over bezorging? Mail naar: klachtenaruba@amigoe.com
	Social Media & Marketing Coordinator Tiziana La Torre - tlatorre@amigoe.com	Kantooruren: Maandag t/m Vrijdag 8:00 am – 4:30 pm
	Administratie Algemeen: adminaruba@amigoe.com	Bankrekeningnummers: Caribbean Mercantile Bank #20651903 Banco di Caribe # 81027801 RBC #100031723 Aruba Bank # 6000400190
	Administratie Zulaika Kelly - zkelly@amigoe.com (abonnement)	

Aankomsttijden

Cruiseschepen Dinsdag, 03 Oct. '17

Freewinds – Dept.
**** – 23.45

**Steun ons
werk
met
uw
gift.**

Dienstdoende huisartsen

Maandag 2 oktober 2017

Huisarts nachtdienst - Oranjestad
Huisartsenpost Hospitaal 527-4580
Dr. Vogel

Huisarts nachtdienst - San Nicolaas
Centro Medico San Nicolaas
Boderie

Dienstdoende apotheken
Apotheek nachtdienst San Nicolaas
Botica Seroe Preto 584-4833
Apotheek nachtdienst Oranjestad
Botica Oduber 582-1780

Het weer

DINSDAG 3 oktober 2017	DINSDAGAVOND
Warm en licht bewolkt. Wind vanuit het Oost tussen 18 en 26 km/u.	Licht bewolkt met kans op regen. Wind vanuit het Oost tussen 17 en 24 km/u.
Zonsopgang 06:29	Zonsondergang 18:29
Max. Temp. 33°	Voelt als 38°
Wind 18 km/u Oost	Precipitatie 25%
	UV Index 10 van de 10
	Maansopgang 17:10
	Maansondergang 05:23
	Min. Temp. 28°
	Voelt als 31°
	Wind 17 km/u Oost
	Precipitatie 50%

Neptali Park

For more info: www.neptalipark.com

Kidneys 297
Be aware, stay healthy!

Uitbreiding aantal bedden

Opnamestop premature baby's Sehós door piek in vroeggeboorten

WILLEMSTAD — Er is momenteel een piek in het aantal vroeggeboorten op Curaçao. Deze pieken komen vaker voor waardoor het St. Elisabeth Hospitaal (Sehós) genoodzaakt is een opnamestop in te lassen en moeders met risicozwangerschappen uit te zenden naar Colombia, aldus medisch directeur Franke Scheper.

Het ziekenhuis beschikt over een *high level* Neonatal Intensive Care Unit (Nicu) waar baby's (die na 25 weken zwangerschap worden geboren) worden opgevangen. Er wordt gesproken van vroeggeboorte als de bevalling vóór 37 weken zwangerschap plaatsvindt. Door hun kwetsbaarheid en onvolledige ontwikkeling lopen ze een groot risico op hersenbloedingen, hart- en longproblemen, verlies van gezichtsvermogen, hersenverlamming en infecties. Premature baby's hebben zodoende extra zorg nodig. De Nicu opereert op het hoogste niveau dat er op de eilanden van de voormalige Antillen beschikbaar is en heeft 22 kinderverpleeg-

kundigen, waarvan vijftien neonatologie-verpleegkundigen. De afdeling beschikt momenteel over acht bedden op de intensive care en zes op de high care.

Uitbreiding

Desalniettemin komt het tijdens pieken in het aantal premature geboorten voor dat niet alle baby's terecht kunnen op de afdeling. "Deze pieken heb je niet in de hand. Baby's liggen op de afdeling totdat ze volgroeid zijn om hun achterstand in te halen. Dit kan soms maanden duren. We hebben op zich een ruime capaciteit, maar in Hospital Nobo Otrobanda (HNO) zal die worden uitgebreid naar twaalf ic-bedden", zegt Scheper.

Het Sehós zal de komende maanden beginnen met het opleiden van het personeel voor de nieuwe Nicu van het HNO. Vooruitlopend op het nieuwe ziekenhuis is het de bedoeling dat twee van de twaalf nieuwe bedden al in het Sehós worden gebruikt om de huidige capaciteit te verhogen.

Barranquilla

Doordat de afdeling momenteel vol zit, is het Sehós dus genoodzaakt een opnamestop te hanteren. "Dit bekend dat we zwangere vrouwen die mogelijk te vroeg zullen bevallen moeten uitzenden. Voor zover we dit kunnen plannen worden deze vrouwen naar de Colombiaanse stad Barranquilla uitgezonden, waar ze terecht kunnen op een andere hoogwaardige Nicu. In Nederland kunnen mensen doorrijden naar een ander ziekenhuis in de buurt, maar hier kan dat niet. Je kunt het niet tegengaan dat

je soms je maximumcapaciteit bereikt. Vooral niet op het eiland."

Oorzaken

Kinderarts en hoofd van de vakgroep Kindergeneeskunde Meindert Manshande vertelt dat er op Curaçao over het algemeen meer premature kinderen worden geboren dan in bijvoorbeeld Nederland. "Dit heeft verschillende oorzaken. Vrouwen die zich aan de zorg onttrekken en dus niet worden gecontroleerd door een gynaecoloog tijdens hun zwangerschap, lopen een groter risico. Verder zijn er meer tiener- en andere risicozwangerschappen op Curaçao door sociaal-economische factoren. Bovendien is er ook sprake van een jaarlijks terugkerend fenomeen, waarbij we negen maanden na carnaval een piek in het aantal geboorten zien en in die periode ook meer vroeggeboorten."

Visie carnaval in de maak

WILLEMSTAD — Het ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport (OWCS) werkt aan een visie voor het carnaval. Dat zei OWCS-minister Marilyn Alcalá-Wallé (PAR) donderdag tijdens de wekelijkse persconferentie van de Raad van Ministers (RvM).

Het beleidsdocument heeft tot doel de organisatie rond het carnavalsfeest in de toekomst te verbeteren en zal eerst langs de RvM moeten, ter goedkeuring. De opening van het komende carnavalsseizoen vindt 6 januari plaats. Zoals onlangs bekend is gemaakt heeft Stichting JAG (Juni Aniceta i Grupo) de openbare aanbesteding voor het organiseren van het carnaval volgend jaar gewonnen. Dit jaar werd er voor het eerst een openbare aanbesteding gehouden voor de organisatie van het carnavalsfeest. De gunning is verstrekt voor twee jaar. De

sector Cultuur en Sport zal ondersteuning bieden aan Stichting JAG bij de organisatie. Binnenkort vindt er een vergadering plaats met alle stakeholders zodat iedereen op dezelfde lijn staat. "Wij zullen vanuit onze kant er alles aan doen om ervoor te zorgen dat het carnaval succesvol zal zijn", aldus sectordirecteur Lizette Sambo-Velder.

Minister Alcalá-Wallé verzekerde dat de carnavalsroute niet zal veranderen. De route blijft hetzelfde als voorgaande jaren. Wel zal de route eerst grondig worden

geïnspecteerd. Het OWCS-ministerie wil een multidisciplinair team oprichten dat bestaat uit vertegenwoordigers van het ministerie van OWCS, het ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning, het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur, en het ministerie van Economische Ontwikkeling. Het onderzoek van het team moet de zwakke plekken van de route identificeren om zo de veiligheid van de toeschouwers te kunnen garanderen. In december moet alles gereed zijn. In 2014 stortte een muur langs de carnavalsroute in, tijdens de Marcha di Despedida. Hierbij raakten in totaal tien personen gewond. Een van de slachtoffers raakte verlamd en een ander hield er blijvend rugletsel aan over.

Inflatie augustus 1,2 procent

WILLEMSTAD — De inflatie op Curaçao was in augustus 1,2 procent. Dat betekent dat de prijzen van augustus 2016 tot en met augustus 2017 gemiddeld genomen met 1,2 procent zijn gestegen. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) adviseert om de inflatie als indexeringsinstru-

ment te gebruiken voor andere salarissen, pensioenen en sociale uitkeringen aangezien de levenskosten zijn gestegen.

De inflatie van 1,2 procent in augustus blijkt de hoogste van de afgelopen 27 maanden te zijn. Hiermee is bijna weer het niveau van mei

2015 bereikt, toen een inflatie van 1,3 procent werd gemeten. De belangrijkste prijswijzigingen deden zich in augustus jl. voor in de bestedingscategorieën 'wonen' en 'vervoer en communicatie'. Het tarief van leidingwater steeg namelijk 5 procent en de prijs van benzine daalde 4 procent.

Deadline strategie Duitse markt nadert

WILLEMSTAD — Het is de bedoeling dat het Curaçaoose toeristenbureau CTB samen met hotelorgaan Chata op zeer korte termijn een nieuwe strategie voor de Duitse markt gereed heeft. "Er zijn gesprekken gaande met andere partijen, maar er zijn ook alternatieve strategieën. De deadline is over twee weken", zegt waarnemend directeur Hugo Clarinda tegenover de Amigoe.

Het failliete Air Berlin streeft naar verkoop aan Lufthansa en easyJet. De twee gegadigden zouden nog strijd voeren over wie de felbegeerde landingsrechten in Düsseldorf krijgt. Intussen dringen de vakbonden erop aan dat de nieuwe eigenaar behalve de vliegtuigen ook het personeel van Air Berlin overneemt. Air Berlin leed

al jaren verlies, maar werd door investeerder Etihad Airways ondersteund. Toen het bedrijf uit de Verenigde Arabische Emiraten onlangs zijn handen van Air Berlin af trok, viel het doek snel voor de Duitse prijsvechter.

Er worden sinds 25 september geen vluchten meer uitgevoerd naar het Cari-

bisch gebied vanaf Düsseldorf. Hierdoor is de route van de maatschappij tussen de Duitse stad en Curaçao, Cancun (Mexico), Havana, Varadero (Cuba), Punta Cana en Puerto Plata (Dominicaanse Republiek) vervallen. Daar de gesprekken nog lopen wil Clarinda niets kwijt over welke luchtvaartmaatschappij de route tussen Curaçao en Duitsland zal overnemen. Een oplossing voor het wegvallen van de route is van essentieel belang daar Curaçao vorig jaar 22.200 Duitse verblijfstoeristen verwelkomde, waarvan een groot deel met Air Berlin vloog.

Stichting DOG Curaçao

Fondsen werven voor opvang 'ongewenste' honden

Djoeke Giliam

WILLEMSTAD — "Het redden van een straat-hond maakt misschien wereldwijd weinig verschil, maar voor die ene hond maakt het een wereld van verschil." Gezien het grote aantal honden dat op straat of in de mond wordt gedumpt en maar moet zien hoe te overleven, of te sterven, mag Curaçao dankbaar zijn voor mensen met een goed hart die de bovengenoemde uitspraak in de praktijk brengen, zoals Djoeke Giliam van Stichting DOG Curaçao.

door Tamara Neuman

Op 16 september vierde de stichting haar derde verjaardag. Op deze speciale dag zou ze ook beginnen met fondsen werven voor het Dog Sanctuary project. Uit pieteit met St. Maarten, waar veel dieren slachtoffer werden van de orkaan Irma, is de actie uitgesteld. Maar nu is het dan toch begonnen. Stichting DOG Curaçao of Huize DOG, zoals Djoeke Giliam het liever noemt, is bijna per ongeluk gestart. "Ik was vrijwilliger bij een aantal organisaties die straatdieren op het eiland opvangen en ik merkte dat de meeste mensen die honden adopteren, vooral in puppies geïnteresseerd zijn. De ouders of gehandicapte honden bleven altijd over. Dus, wanneer de opvangplekken overvol waren, nam ik die dieren mee naar huis, omdat ik vind dat ook zij een liefdevol huis verdienen. Op een gegeven moment had ik zo veel honden dat mijn huis een opvang

voor honden was geworden zonder dat ik het zelf in de gaten had. Toen heb ik besloten om het officieel te maken en heb ik de DOG-stichting opgericht." Ze kwam met een ingenieus systeem om de kosten van de zorg voor de honden te dekken: de 'OAB' oftewel de Op-Afstand-Baas. Mensen kunnen virtueel een hond adopteren door een maandelijkse vergoeding te betalen om de uitgaven te dekken en Djoeke geeft online een maandelijkse update over de gebeurtenissen en ontwikkelingen in Huize Dog. Nu, drie jaar later, verblijven er bijna tachtig honden in Huize DOG. Af en toe wordt er een hond geadopteerd, maar de meeste blijven er voor altijd. Hoewel Djoeke probeert een mooie omgeving te creëren voor de honden, zijn ze de huidige ruimte ontgroeid. Daarom heeft ze nu een pittoresk huis in Pannekoek gekocht op een terrein van 5000 m². "Honden hebben ruimte nodig om te spelen en vrij rond te lopen. Het is altijd mijn droom geweest om een opvang op te zetten voor 'ongewenste' honden. Nou, die tijd is nu eindelijk aangebroken!" Velen geloven dat een hondenreservaat niet de oplossing is voor de hond-gereleerde problemen die we op het eiland hebben, maar dit reservaat is ook niet bedoeld als een oplossing; het dient een ander doel. "Overbevolking van honden en hondenmishandeling kunnen alleen worden uitgeroeid door de mentaliteit binnen onze gemeenschap te veranderen. Voorlichting over

de juiste verzorging van een huisdier, sterilisatie en castratie, respect voor dieren; dit zijn allemaal zaken die moeten worden aangepakt. Het is een moeilijke, maar niet onmogelijke taak. Maar zelfs als het ons lukt om het hondenoverschot onder controle te krijgen, dan nog zullen er altijd honden zijn die niemand wil hebben. Het is erg moeilijk om een huis te vinden voor oudere honden, met een handicap (blinde of dove honden of honden die een poot missen), of met gedragsproblemen. Dan dient de Dog Sanctuary als een toevluchtsoord, voor alle ongewenste honden."

'Run free'

Honden worden daar 'run-free' opgevangen. Ze zitten niet in kooien, maar kunnen vrij rondlopen. Het plan is om vier containers op een rij te plaatsen om als 'hondenverblijf' te dienen, met een gemeenschappelijke dakbedekking om schaduw te bieden. De containers komen een paar meter boven de grond te staan, zodat ze ook onder de containers kunnen slapen, als ze dat willen. Het zorgt eveneens voor een 'geheime' plek voor verlegen honden die het nodig hebben om zich af en toe terug te trekken uit de roedel. De bouw wordt in verschillende fasen verdeeld. Tijdens de eerste en belangrijkste fase wordt het terrein rondom de woning omheind. Zodra het hek er staat, zullen de containers worden geplaatst, gevolgd door het dak. De laatste fase is het afronden van de werkzaamheden. Dan wordt er onder andere op het terrein een weg aangelegd.

Lokaal

Djoeke legt uit dat het niet zo is dat ze de loterij heeft gewonnen, dus moest ze een le-

ning afsluiten om de beheerderswoning en het terrein te kunnen kopen. Om haar droom te realiseren en de plek in een hondenreservaat te veranderen, zal ze een grote instroom van fondsen nodig hebben om de bouwkosten te dekken. Na overleg met drie collega-hondenliefhebbers kwamen ze op het idee van een crowdfunding campagne. Nu werkt ze samen met projectleider Sabine Halabi, met Rose Boeve die de financiële kant van alle zaken voor haar rekening neemt en met Claudia Sanchez die alle informatiefilms maakt. Op 1 oktober is Djoeke eindelijk gestart met de crowdfunding campagne. "We hebben ervoor gekozen om het in eerste instantie lokaal te doen via onze eigen website, om het eenvoudig te houden en ook de kosten laag te houden. We hebben contact opgenomen met CX Pay Curaçao, een bedrijf dat gespecialiseerd is in online betalingen. Via dit bedrijf kunnen mensen lokaal donaties overmaken via hun creditcard." Het team heeft hard gewerkt aan de lancering van het evenement. Hun slogan is: 'It takes a crowd to fund DOG Sanctuary!' Djoeke hoopt over te kunnen zodra het hek geplaatst is. "Met een beetje geluk krijgen we genoeg donaties om het gehele project te financieren, maar als dat niet lukt, hoop ik dat we in ieder geval de eerste fase kunnen voltooien. De omheining is het belangrijkste onderdeel, omdat we alle honden veilig binnen moeten kunnen houden. Zodra dat deel is gerealiseerd, kunnen we verhuizen en alles verder afbouwen."

Voor meer informatie over de fondsenwerving van Stichting DOG Curaçao kunt u kijken op de website www.stichtingdog.org

Veiling inboedel Plaza Hotel

Foto's: Ediel Simbo

WILLEMSTAD — De tweede veiling van de inboedel van Plaza Hotel & Casino, bestaande uit onder andere tweepersonsbedden met matras, wandschilderijen, houten tv-kasten, tv-toestellen, industriële wasmachines en airco's, door het Ontvangerskantoor en de Sociale Verzekeringsbank van Curaçao (SVB) begon zaterdag om 10.00 uur. Men hoopte om met de veiling minimaal 647.000 gulden op

te halen, het bedrag dat de eerste koper, John Burcham, had geboden. Burcham had zowel het hotelpand als de inventaris na een veiling gekocht, maar kwam nooit over de brug met het geld.

Inmiddels hebben drie nieuwe partijen zich gemeld voor de koop van het hotelpand. Alfonso Trona, directeur van de Ontvanger, was niet bereikbaar om een reactie te geven over het verloop van

de veiling. De veiling trok, zoals op de foto is te zien, wel geïnteresseerden.

OM: Te veel doden in het verkeer

Boete voor niet dragen gordel verhoogd naar 300 gulden

WILLEMSTAD — Om een extra signaal af te geven en te zorgen dat het gedrag ten aanzien van veiligheidsgordelgebruik gaat veranderen, heeft het Openbaar Ministerie Curaçao besloten dat de boete voor het niet dragen van de autogordel verhoogd zal worden naar 300 gulden. "Van de huidige veertien verkeers-

doden dit jaar, waren er twee voetganger en drie motorrijder. Van de negen overleden autobestuurders droegen acht slachtoffers geen autogordel. Dat is voor de verkeersofficier van het Openbaar Ministerie reden tot zorg." Ook tijdens politiecontroles blijkt op dit moment dat nog steeds onvoldoende mensen een vei-

ligheidsgordel dragen. "Het is daarnaast onbegrijpelijk dat ouders die van hun kinderen houden hun kinderen niet in de gordels of een kinderstoel vervoeren. Die ouders dienen daar op aangesproken te worden door de omgeving. De politie zal dit ook doen en extra focussen op ouders die hun verstand niet gebruiken."

Ruim 50 doden na schietpartij in Las Vegas

Er vielen ruim 50 doden en 400 gewonden bij het bloedbad in Las Vegas.

LAS VEGAS — Bij de schietpartij in Las Vegas zijn gisteravond volgens de lokale politie meer dan vijftig doden en ruim 400 gewonden gevallen. De man heeft zichzelf daarna van het leven beroofd. Dat heeft de politie laten weten. Ook is duidelijk dat de man de beschikking had over zeker tien vuurwapens. Hij zat in een hotelkamer op de 31e verdieping van het Mandalay Bay-hotel. De man handelde alleen en de sheriff gaat ervan uit dat de dreiging voorbij is.

Islamitische Staat heeft de verantwoordelijkheid voor de schietpartij geclaimd. Dat gebeurde zoals gebruikelijk via het eigen persbureau *Amaq*. De man die door de politie als dader wordt gezien zou zich hebben bekeerd tot de islam,

aldus de claim. Onduidelijk is hoeveel waarde hier aan moet worden toegekend. De politie zei eerder dat voor zover bekend de dader niet aan een militante organisatie is gelinkt. IS claimt geregeld aanslagen.

De schutter was volgens de omroep *NBC* de 64-jarige Stephen Paddock, een inwoner van de staat Nevada, waarin Las Vegas ligt. Zijn partner Mary Lou Danley, naar wie de politie op zoek was, is gevonden. De familie van de man is verbijsterd. “We hadden geen idee”, zei Eric Paddock. “Onze gedachten gaan uit naar de slachtoffers.” De schutter opende aab eind van de avond vanuit het hotel het vuur op het country-festival Route 91 Harvest bij de beroemde Strip van

Las Vegas. Het driedaagse openluchtfestival, met tientallen countryartiesten op het programma, was uitverkocht. Toen de schoten klonken, stond de veertigjarige countryzanger Jason Aldean op het hoofdpodium. Er ontstond veel paniek. Aldean liet later weten in orde te zijn. De internationale luchthaven McCarran bij Las Vegas ging even op slot. Facebook opende zijn Safety Check, waarmee mensen in een rampgebied hun vrienden met één druk op de knop gerust kunnen stellen.

Twee doden bij aanval treinstation Marseille

MARSEILLE — Een man heeft gisteren met een mes twee vrouwen om het leven gebracht bij een treinstation in Marseille. Militairen schoten de aanvalleur daarop dood, melden de autoriteiten.

De man was een dag eerder vrijgelaten. Hij was vrijdag in Lyon opgepakt wegens een winkeldiefstal, maar kwam zaterdag weer op vrije voeten. Het Openbaar Ministerie liet vandaag weten dat de man, die door een Franse militair werd doodgeschoten, zeven verschillende identiteiten gebruikte. Zo noemde hij zich Ahmed H, geboren in 1987 in Tunesië. Toen hij vrijdag in de stad Lyon werd opgepakt had hij een Tunesisch paspoort. Geen van de zeven verschillende identiteiten kwam voor op de lijsten van de Franse diensten die terreur bestrij-

den. De verdachte had de politie verteld dat hij in Lyon woonde, dakloos was en gescheiden en dat hij drugsproblemen had. De dader zou ‘Allahu akbar’ hebben geroepen terwijl hij voorbijgangers aanviel bij het treinstation. De slachtoffers waren twee nichtjes die op weg waren naar een bruiloft en waren volgens bronnen binnen de politie zeventien en twintig jaar oud. De dader zou met een slagersmes een van zijn slachtoffers in de buik hebben gestoken en de andere vrouw de keel hebben doorgesneden.

Zo’n 200 agenten grendelden na de aanval de omgeving van het treinstation af. De autoriteiten riepen mensen op uit de buurt te blijven van Marseille Saint-Charles, het hoofdstation in de Zuid-Franse stad. President Emmanuel Macron sprak later zijn afschuw uit over de ‘barbaarse daad’. Islamitische Staat (IS) heeft de verantwoordelijkheid voor de aanslag in Marseille opge-eist.

Frankrijk is de afgelopen jaren herhaaldelijk opgeschrikt door grote terreuraanslagen. Zo kwamen in 2015 130 mensen om het leven bij een serie aanslagen in Parijs. In Nice vielen vorig jaar 86 doden toen een man met een vrachtwagen inreed op voetgangers.

Greenpeace start petitie tegen Coca-Cola

AMSTERDAM — Greenpeace is vandaag een online petitie tegen Coca-Cola gestart. De fridrankgigant wordt hierin opgeroepen te stoppen met het produceren van flessen die gemaakt zijn van wegwerpplastic.

Coca-Cola produceerde in 2016 verspreid over de wereld 110 miljard van dit soort flessen. Dat komt neer op 3400 stuks per seconde. Het aantal wegwerpplastic flessen neemt nog steeds toe, zo heeft Greenpeace onderzocht. “Momenteel zit er ruim 150 miljoen ton plastic in de oceanen en elk jaar komt er ruim 12 miljoen ton bij. Steeds meer mensen en organisa-

ties beseffen dat er iets moet gebeuren om onze oceanen te redden van al deze troep. Greenpeace wil dat Coca-Cola wegwerpplastic zo snel mogelijk uitfaseert”, aldus een bericht van de milieuorganisatie. Coca-Cola in Nederland zegt actief in gesprek te zijn met alle partijen in Nederland die zich bezighouden met afvalinzameling. Ook lopen er

gesprekken en onderzoeken naar hoe de inzameling van plastic flessen (95 procent voor grote flessen en 70 procent voor kleine flesjes) in Nederland nog verder verbeterd kan worden. “Wij zijn altijd bereid om in dialoog te gaan en samen te werken om tot duurzame, effectieve en efficiënte oplossingen te komen. Want om het probleem rondom zwerfafval te adresseren, zul je lokaal moeten samenwerken. Wij staan daar voor open en zetten daar op in”, aldus de fridrankenfabrikant.

O.J. Simpson voorwaardelijk vrij

LOVELOCK/LAS VEGAS — De roemruchte Amerikaanse ex-footballspeler en acteur O.J. Simpson is gisteren in Nevada na negen jaar uit de gevangenis vrijgelaten, aldus bronnen bij het gevangeniswezen in de staat.

Hij zat vast wegens onder meer een overval en mishandeling. Hij overviel in Las Vegas samen met medeplichtigen in

een hotelkamer twee verzamelers van sportmemorabilia. Simpson stelde dat die zijn eigendom waren. De zeventigjarige Simpson

werd in 2008 tot maximaal 33 jaar cel veroordeeld, met de mogelijkheid na negen jaar vervroegd vrij te komen. Afgelopen zomer werd bekend dat hij wegens goed gedrag in oktober voorwaardelijk zou worden vrijgelaten. Gisteren kon hij de gevangenis in Lovelock in het noordwesten van Ne-

vada verlaten. Simpson werd halverwege de jaren negentig in een door publiek en media massaal gevolgd proces vrijgesproken van de moord op zijn ex-vrouw Nicole Brown en haar vriend Ronald Goldman. Zij werden in juni 1994 dood aangetroffen.

WENEN — Het boerkaverbod in Oostenrijk, dat gisteren van kracht werd, heeft vooralsnog niet gezorgd voor serieuze problemen. De politie deelde op de eerste dag vooral vermaningen uit. Er werd extra gecontroleerd op het vliegveld van Wenen op het dragen van gezichtsbedekkende kleding.

Daar staat sinds 1 oktober een boete van maximaal 150 euro op. Een woordvoerder vertelde dat op de luchthaven alleen een paar passagiers met een mondkapje zijn aangesproken. Ze deden het vrijwillig af. Voor het parlamentsgebouw

in de hoofdstad verzamelden zich in de namiddag enkele tientallen gekostumeerde mensen, die met dier- en clownsmaskers op demonstreerden voor het recht zich te mogen verkleden. “Ik wil een eenhoorn zijn wanneer ik daar zin in heb”, zei een actie-

voerster gnuivend. Tegen drie betogers die niet snel genoeg hun vermomming afdeden, is aangifte gedaan. 46 anderen kregen een waarschuwing. In Zell am See, zeer geliefd bij Arabische toeristen, verliep de introductie van nieuwe maatregel vrij geruisloos. Moslims die geheel gesluierd over straat willen, vormen sowieso een kleine minderheid. Burgemeester Peter Padourek denkt niet dat het boerkaverbod grote gevolgen zal hebben voor zijn gemeente.

Sport

VERSTAPPEN: Overwinning op het juiste moment

SEPANG — Max Verstappen domineerde de Grand Prix van Maleisië als legende Michael Schumacher in zijn beste jaren. De Nederlander kon amper geloven dat zijn Red Bull zo snel was en zo goed de race doorstond. “De auto voelde vanaf het begin goed. Ik ben er vol voor gegaan”, zei hij na de race op het circuit van Sepang.

De twintigjarige Limburger kende veel tegenslag dit seizoen en noteerde al zeven uitvalbeurten. Vaak door problemen met zijn motor, een paar keer door crashes met een concurrent. Het geduld van de overambitieuze Limburger werd in ieder geval danig op de proef gesteld. “Na zo’n moeizaam seizoen komt deze overwinning precies op het juiste moment. Ik was heel blij toen ik over de finish kwam, het is bijzonder”, zei hij, gedrenkt in champagne. Zijn geslaagde inhaalactie bij Lewis Hamilton (Mercedes) vroeg in de race bleek beslissend. “Hij rijdt voor het kampioenschap en heeft meer te verliezen dan ik. Ik zag dat hij wat moeite had, daarom heb ik hem snel aan-

Max Verstappen viert met ploeggenoot Daniel Ricciardo zijn overwinning in de Grand Prix van Maleisië.

gevallen. Toen ik er voorbij was (onder begeleiding van de kreet: ‘That’s how we do it’) bleek de auto ongelooflijk snel. De auto was fantastisch. Als ik harder moest gaan, kon ik makkelijk versnellen. Ik heb echt op snelheid gewonnen.” Verstappen boekte zijn tweede zege in de Formule 1. Vorig jaar won hij in Spanje zijn debuutrace voor Red Bull, als jongste coureur ooit met achttien jaar. Met zijn tweede overwinning is hij met twintig jaar de jongste met meer dan één zege in de koningsklasse. Hij passeerde de Duitser Sebastian Vettel, die 21 was toen hij in 2009 in China zijn tweede Formule 1-race won. Van feestvieren in Maleisië zal het niet komen, vertelde Verstappen aan *Ziggo Sport*. “We reizen meteen door naar Japan voor de volgende race over een week. We gaan het vliegtuig afbreken denk ik.” Aan een voorspelling voor de race op het circuit van Suzuka waagde Verstappen zich nog niet: “Ik vind het moeilijk om daar iets over te zeggen. We moeten daar weer opnieuw beginnen, hopen dat we een goede balans hebben en dan zien we het wel.”

Nederland 10e in Motocross of Nations

KEGUM — Nederland is in de Motocross of Nations, het afsluitende evenement van het FIM-seizoen, als tiende geëindigd. Het Oranje-trio Cierel Klein Kromhof (MXGP), Glenn Coldenhoff (MX2) en Marc de Reuver (Open) kwam gisteren in de Letse stad Kegum in de drie races uit op 80 punten. Frankrijk was met 17 een klasse apart.

Dat was met name te danken aan Gautier Paulin, die de eerste (MXGP/MX2)

en ook beslissende manche (MXGP/Open) won vóór respectievelijk de Amerikaan Ryan Dungey en de Belg Jeremy van Horebeek. De Reuver kwam al in de beginfase van de laatste race hard ten val en gaf op. Hij liep onder meer een blauw oog en een dikke wang over aan de smak. Klein Kromhof finishte als twintigste. Coldenhoff onderscheidde zich met een zevende plaats, als beste MX2-rijder tussen de MXGP’ers, en een achtste plek. De Reuver werd in de combinatie MX2/Open als tiende afgevlagd.

Bertens stabiel, Haase zakt

LONDEN — Hoewel ze de laatste weken amper meer wedstrijden wint, blijft tennisster Kiki Bertens zich toch redelijk handhaven op de wereldranglijst.

De 25-jarige Westlandse vond haar naam vandaag net als een week eerder terug op de dertigste plek. De pupil van coach Raemon Sluiter strandde afgelopen week in Wuhan in de tweede ronde. Bertens werd gisteren in Peking ook alweer in de eerste ronde uitgeschakeld. Richèl Hogenkamp boekte

wel wat plekken winst, al verloor zij in Tasjkent ook al direct haar eerste partij. Desondanks ging ze van plek 99 naar 96. In de top van de ranglijst, aangevoerd door de Spaanse Garbiñe Muguruza, veranderde niets.

Bij de mannen zakte Robin Haase van de 41e naar de 43e plaats. De dertigjarige Hagenaar kwam sinds de knappe Daviscupzege op Tsjechië niet meer in actie. Rafael Nadal voert de mondiale ranking aan, gevolgd door Roger Federer en Andy Murray.

Volleybalsters grijpen weer naast titel bij EK

BAKOE — Het is de Nederlandse volleybalsters niet gelukt de Europese titel te winnen. Net als twee jaar terug, tijdens het vorige EK, moest Oranje genoegen nemen met zilver. In de finale in Bakoe in Azerbeidzjan was Servië gisteren in vier sets te sterk voor het team van bondscoach Jamie Morrison: 20-25, 22-25, 25-18 en 18-25.

In de groepsfase had Servië ook al van de Nederlandse vrouwen gewonnen, toen met 3-0. Ook in de finale was Servië, vorig jaar verliezend finalist op de Olympische Spelen, op de belangrijke punten beter dan Nederland. De eerste set nam Oranje een voorsprong van 9-7, maar daarna liep Servië snel weg. In de tweede set leidde Nederland met 19-17, maar ook die marge was niet genoeg. Met een ruime winst in de derde set (25-18) mocht het team van Morrison nog even hopen op de eerste Europese titel sinds 1995. Servië was echter op tijd weer bij de les en besliste de finale in de vierde set met 18-25.

Euro

In het groen

AMSTERDAM — De Europese aandelenbeurzen stonden vandaag overwegend in het groen. Positieve economische berichten uit China en Japan zorgden voor optimisme op de eerste handelsdag van het vierde kwartaal. De hoofdindex in Madrid verloor 1,2 procent, onder aanvoering van de Spaanse banken BBVA en Santander met minnen van rond 1,5 procent. De AEX-index op Beursplein 5 noteerde rond het middaguur 0,4 procent hoger op 539,47 punten en scherpte daarmee het jaar-record aan. De MidKap klom 0,3 procent tot 828,53 punten. De beurzen in Frankfurt en Londen stegen tot 0,6 procent, Parijs won 0,1 procent. Grootste stijger in de AEX was biotechnologiebedrijf Galapagos met een winst van 1,8 procent. In de MidKap ging groothandelsbedrijf Sligro aan kop met een winst van 2,8 procent. Grootste daler was beursintermediair Flow Traders met een min van meer dan 2 procent. De euro was 1,1738 dollar waard, tegen 1,1814 dollar op vrijdag. Een vat Amerikaanse olie kostte 0,5 procent minder op 51,43 dollar. Brentolie zakte 0,3 procent in prijs tot 56,60 dollar per vat.

Tokio

Hoger

TOKIO — De aandelenbeurs in Japan is vandaag met winst aan de nieuwe beursmaand begonnen. Een positief Tankan-rapport van de Bank of Japan, waaruit bleek dat het vertrouwen van grote Japanse bedrijven is gestegen tot het hoogste niveau in tien jaar, steunde het sentiment. Beleggers keken daarnaast uit naar de vervroegde verkiezingen in Japan, die op 22 oktober worden gehouden. De Nikkei in Tokio eindigde 0,2 procent hoger op 20.400,78 punten. Automaker Nissan zakte bijna 3 procent tot het laagste niveau sinds eind april. Het bedrijf kan 60.000 nieuwe voertuigen niet verkopen in Japan omdat de controles werden uitgevoerd door ongekwalificeerde inspecteurs. De markten in China blijven de hele week gesloten in verband met feestdagen. De Chinese centrale bank liet afgelopen weekende wel weten de kapitaaleisen van Chinese banken vanaf volgend jaar te verlagen om de kredietverlening aan vooral kleinere bedrijven te stimuleren. Verder werd bekendgemaakt dat de bedrijvigheid van de Chinese industrie en de productie zijn toegenomen.

Wall Street

Hoger

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn vandaag licht hoger geopend. Casinobedrijven stonden onder druk na de schietpartij in gokstad Las Vegas waarbij meer dan vijftig doden vielen. Vuurwapenbedrijven openden juist met winsten. Verder zijn beleggers met de gedachten bij de belastingplannen van Donald Trump en de aanstaande opvolging van Fed-voorzitter Janet Yellen. De toonaangevende Dow-Jonesindex stond in de openingsminuten 0,1 procent hoger op 22.425 punten. De breder samengestelde S&P 500 won ook 0,1 procent, tot 2521 punten. Technologiebeurs Nasdaq ging 0,2 procent vooruit naar 6508 punten. Door de schietpartij in Las Vegas leverde casino-uitbaters Las Vegas Sands en MGM Resorts International 1 tot 3 procent in. Vuurwapenfabrikanten zoals American Outdoor Brands, de maker van Smith & Wesson, en Sturm Ruger stegen 3 tot 4 procent. Vaak gaan die aandelen omhoog na een grote schietpartij omdat door de markt wordt gespeculeerd dat Amerikanen meer vuurwapens gaan aanschaffen, met het oog op striktere regelgeving of om zichzelf te beschermen.

Britse luchtvaartmaatschappij Monarch valt om

LONDEN — De Britse luchtvaartmaatschappij Monarch Airlines heeft om uitstel van betaling gevraagd. Alle vluchten zijn met onmiddellijke ingang gestaakt. Zo'n 110.000 Britse vakantiegangers zijn daardoor gestrand in het buitenland.

De Britse luchtvaartautoriteit CAA zorgt ervoor dat alle passagiers zonder extra kosten naar huis worden gebracht. Zij hoeven hun vakantie niet voortijdig af te breken maar moeten er wel rekening mee houden dat zij langer op een terugvlucht moeten wachten. Volgens Britse media verpest het omvallen van Monarch de vakantieplannen van nog eens 300.000 personen die er een reis geboekt hebben. Het in Londen gevestigde bedrijf bood sinds 1968 vluchten aan naar met name bestemmingen rond de Middellandse

Foto: Shutterstock

Zee. Het beschikte over vijf uitvalsbases in Engeland. Circa 3000 mensen verliezen door het naderende faillissement hun baan. De Britse transportminister Chris Grayling zei goede hoop te hebben dat veel werknemers bij andere luchtvaart-

maatschappijen aan de slag kunnen. Hij vertelde ook dat het bedrijf nog vergeefse pogingen heeft gedaan om een koper te vinden.

Monarch is al de derde luchtvaartmaatschappij in korte tijd die in moeilijkehe-

den is geraakt door zware concurrentie. Eerder dit jaar gingen het Italiaanse Alitalia en het Duitse Air Berlin al kopje onder in de moordende prijzenslag die de Europese luchtvaartbranche al twee jaar in zijn greep houdt.

Nederlandse industrie draait op volle toeren

ZOETERMEER — De Nederlandse industrie blijft op volle toeren draaien. Volgens cijfers van de Nederlandse Vereniging van Inkoopmanagers (Nevi) ging de productie in september in het sterkste tempo omhoog sinds april 2000.

De inkoopmanagersindex die de bedrijvigheid weerspiegelt, klom naar een niveau van 60, van 59,7 in augustus. Een stand boven de 50 duidt op groei, daaronder op krimp. Volgens de Nevi zaten de nieuwe orders fors in de lift en groeide de werkgelegenheid het sterkst sinds februari 2011. Hoogleraar inkoopmanagement Arjan van Weele van de TU Eindhoven stelde in een toelichting dat de Nederlandse industrie 'geweldig' draait en dat er op dit moment een tekort is aan mensen en materialen.

Stabiele werkloosheid in eurozone

LUXEMBURG — De werkloosheid in de eurozone is in augustus onveranderd gebleven op 9,1 procent in vergelijking met juli. Daarmee blijft de werkloosheid in het laagste niveau sinds februari 2009, aldus cijfers van het Europees statistiekbureau Eurostat.

Economen hadden in doorsnee overigens verwacht dat de werkloosheid zou dalen tot 9 procent. Volgens Eurostat waren er in augustus in de eurolanden ruim 14,7 miljoen mensen werkloos. Voor de gehele Europese Unie werd een werkloosheid gemeten van 7,6 procent. In de EU ging het om meer dan 18,7 miljoen werklozen. De laagste werkloosheid in de EU was in Tsjechoë en Duitsland. De werkloosheid was nog altijd het hoogst in Griekenland en Spanje. Voor Nederland werd door Eurostat een werkloosheid van 4,7 procent gemeld. Verder waren in de eurozone ruim 2,6 miljoen jongeren werkloos. In alle 28 EU-landen hadden meer dan 3,7 miljoen personen jonger dan 25 jaar geen baan.

Leen Bakker hoeft hoogslapers niet te leveren

AMSTERDAM — Leen Bakker hoeft een hoogslaper die per ongeluk op de website voor 24 euro werd aangeboden, niet voor die prijs te leveren. Juridisch adviesbureau Aliter Melius, dat namens honderden klanten een kort geding had aangespannen tegen de meubelverkoper, laat weten dat het van de rechter geen gelijk heeft gekregen.

De hoogslaper, die normaal gesproken 319 euro kost, werd eind juli door een fout met meer dan 90 procent korting aangeboden. Zeker nadat berichten daarover op social media waren verschenen, kreeg het bedrijf in korte tijd duizenden bestellingen binnen. Leen Bakker gooidde het op een technische fout en annuleerde al die or-

ders. Sommige klanten die daarvoor naast een goedkope hoogslaper grepen, stapten naar de rechter. Die vindt evenwel dat zij er redelijkerwijs niet van uit mochten gaan dat de getoonde prijs de juiste was. Daarom hoeft Leen Bakker de bedden niet alsnog voor 24 euro te leveren, zoals de 'gedupeerden'

hadden geëist. De rechter liet de deur nog wel op een kier voor mensen die het bed besteld hebben voordat op grote schaal op Facebook en Twitter werd gedeeld dat het om een prijsfout ging. Aliter Melius gaat in overleg met die relatief kleine groep om te bepalen of een bodemprocedure zin heeft.

Leen Bakker is tevreden over het vonnis. "Wij zijn blij dat de rechter meegaat in onze gedachten", aldus een woordvoerder. "Wij hopen dat hiermee een einde komt aan een hoop gedoe en onrust voor onze klanten."

Google komt nieuwsuitgevers tegemoet

MOUNTAIN VIEW — Google past zijn nieuwszoekmachine aan zodat die niet langer voorrang geeft aan websites die de eerste artikelen die een bezoeker aanklikt gratis weggeven. Het internetconcern komt in plaats daarvan met nieuw beleid dat uitgevers zou moeten helpen makkelijker geld te verdienen met nieuws.

Het zogeheten 'first-click-freebeleid' van Google is al langer omstreten. Veel nieuwsorganisaties stellen dat het hun verdienmodel ondergraaft. Zij wijzen daarbij ook op de dominante marktpositie van Google, die ervoor zorgt dat bedrijven moeilijk om de internetgigant heen kunnen. Google ging er lange tijd

van uit dat consumenten dankzij de gratis artikelen uiteindelijk meer betaalde abonnementen zouden afsluiten. Dat bleek in de praktijk evenwel niet het geval. Voor sommige grote partijen, waaronder de Amerikaanse zakenkrant The Wall Street Journal, was dat al aanleiding ermee te stoppen en genoeg te nemen

met een minder prominente plek in de zoekresultaten van Google.

Samen met onder meer The New York Times en Financial Times heeft Google de afgelopen tijd geëxperimenteerd met nieuwe software die het makkelijker moet maken om bezoekers online te laten betalen voor nieuws. Die technologie wil het bedrijf nu breder gaan inzetten. Een consument zal eerder een artikel kopen of een abonnement afsluiten als dat met één muisklik kan, is daarbij de gedachte.

Postzegel weer 5 eurocent duurder

DEN HAAG — De prijs van een postzegel voor een brief binnen Nederland gaat volgend jaar met 5 eurocent verder omhoog naar 83 eurocent. Een zegel voor het buitenland gaat 1,40 euro kosten, 7 eurocent meer dan nu. Volgens PostNL is de prijsstijging nodig om kostendekkend te kunnen werken, nu het aantal verstuurde brieven en kaarten gestaag afneemt.

Het postvolume daalde vorig jaar met 8 procent. PostNL zegt die daling voor een groot deel op te vangen met kostenbesparingen in het eigen bedrijf. Maar ook de prijs van postzegels moet volgens het bedrijf omhoog. De Auto-

riteit Consument & Markt (ACM) bepaalt hoeveel ruimte het daarvoor krijgt. De ACM houdt in de gaten of het postbedrijf op een rendabele manier de post kan bezorgen, zonder dat bedrijven en consumenten te veel be-

talen voor onder meer postzegels. Aan de hand daarvan bepaalt de toezichthouder jaarlijks of, en zo ja met hoeveel de tarieven mogen stijgen. PostNL liet verder weten dat het dit jaar 73 eurocent vraagt voor de decemberzegel. Daarmee kunnen in de periode rond de feestdagen voordeliger kerst- en nieuwjaarskaarten en andere brieven worden verstuurd. Vorig jaar kostte de decemberzegel nog 65 eurocent.

Dong Energy neemt naam aan van wetenschapper

KOPENHAGEN — Het Deense energiebedrijf Dong Energy verandert zijn naam in Ørsted. Daarmee neemt het de naam aan van de Deense wetenschap-

per Hans Christian Ørsted (1777-1851), die in 1820 het verband ontdekte tussen magnetisme en elektriciteit. Dong is oorspronkelijk een afkorting voor Danish Oil

and Natural Gas. Die is niet meer passend omdat het bedrijf onlangs al zijn activiteiten op het gebied van fossiele brandstoffen heeft verkocht. De nieuwe naam moet de

nieuwe, groenere koers onderstrepen. Ørsted stond met zijn ontdekking mede aan de basis van technologie waarmee energie wordt opgewekt in bijvoorbeeld windmolens.

VOORUITBLIK
op de beursweek

AMSTERDAM — Beleggers zullen zich in de nieuwe beursweek waarschijnlijk vooral richten op macro-economische cijfers. Meest in het oog springend daarbij is het maandelijkse banenrapport van de Amerikaanse overheid. De agenda wat betreft bedrijfs cijfers is nog tamelijk leeg. Het Amerikaanse banenrapport, waar beleggers altijd erg op letten, komt vrijdag naar buiten. Eerder in de week krijgt de markt traditioneel al een voorproefje als loonstrookjesverwerker ADP zijn banencijfers presenteert.

De kracht van de banenmarkt speelt doorgaans een belangrijke rol bij het bepalen van het rentebeleid van de Federal Reserve. Vorige week hintte centralebankvoorzitter Janet Yellen nog op een verdere renteverhoging in de Verenigde Staten dit jaar. Verder worden nog updates over de werkloosheid en detailhandelsverkop in de eurozone en de inflatie in Nederland verwacht. Ook staan er diverse inkoopmanagersindexen over de ontwikkelingen van de industrie en dienstensector aan beide zijden van de Atlantische Oceaan op het programma. In de loop van de week komen er tevens nog nieuwe gegevens over de fabrieksorders in de VS en Duitsland.

Mogelijk laten beleggers zich daarnaast nog enigszins leiden door de politieke tumult in Spanje. Daar vielen zondag honderden gewonden door het optreden van de politie bij het volgens Madrid illegale onafhankelijkheidsreferendum van de regio Catalonië. Ook in Frankrijk was het dit weekeinde onrustig. Een man stak zondag twee vrouwen dood bij een treinstation in Marseille. Militairen schakelden de aanval af.

Er zijn ook nog enkele grote internationale bedrijven die deze week de boeken openen. Zo komt de Britse super Tesco woensdag met resultaten. Diezelfde dag presenteren ook levensmiddelengigant PepsiCo en biotechreus Monsanto cijfers. Donderdag volgt nog een update van de Amerikaanse retailer Costco Wholesale. Aan het Damrak is het nog even wachten voor het nieuwe cijferseizoen losbarst.

De handelsweek is niet overal even lang. In Frankfurt blijft de beurs morgen gesloten wegens de Dag van de Duitse eenheid. In verband met feestdagen gaan de Chinese beurzen daarnaast de hele week niet open.

De Amigoe bedankt via deze weg Willem-Jan Paardekooper. Hij schreef voor deze krant elke maandag zijn column Facts & Figures. In plaats van die column geeft de Amigoe vanaf vandaag wekelijks op deze dag een vooruitblik op de beursweek.

Heeft u interesse om te adverteren?
Bel ons op telefoonnummer
582-4333 of stuur ons een email:
avisoaruba@amigoe.com

NEW YORK				AMSTERDAM			
2-Oct				2-Oct			
DOW JONES	22485.30	0.36%		AEX	541.04	0.74%	
S&P 500 INDEX	2522.94	0.14%		ARCELMITTAL	22.40	2.63%	
NASDAQ	6489.69	-0.10%		AEGON NV	4.92	-0.22%	
AMAZON.COM INC	953.91	-0.77%		KONINKLIJKE AHOL	15.83	0.06%	
APPLE INC	152.90	-0.79%		AKZO NOBEL	78.35	0.29%	
BAIDU INC-SP ADR	247.58	-0.04%		ASML HOLDING NV	145.60	1.08%	
BERKSHIRE HATH-B	184.63	0.71%		DSM (KONIN)	69.55	0.42%	
BOEING COITHE	254.18	-0.01%		HAL TRUST	163.75	-0.32%	
CITIGROUP INC	73.77	1.41%		HEINEKEN NV	84.38	0.87%	
COCA-COLA CO	45.02	0.02%		ING GROEP NV	15.65	-0.32%	
COSTCO WHOLESALE	165.78	0.91%		KPN (KONIN) NV	2.90	-0.03%	
WALT DISNEY CO	100.20	1.65%		KONINKLIJKE PHIL	35.66	2.08%	
3D SYSTEMS CORP	13.74	2.62%		RANDSTAD HOLDING	52.63	0.55%	
EBAY INC	38.45	-0.02%		RELX NV	16.22	1.14%	
FACEBOOK INC-A	189.13	-1.02%		ROYAL DUTCH SHA	25.62	0.18%	
GENERAL ELECTRIC	24.49	1.30%		TOMTOM	9.26	0.85%	
ALPHABET INC-A	965.53	-0.84%		TOTAL SA	45.24	-0.46%	
HP INC	20.09	0.65%		UNILEVER NV-CVA	50.68	1.26%	
HOME DEPOT INC	163.36	-0.12%		W.P. STEWART HOL	405.02	0.46%	
INTEL CORP	38.60	1.37%		SCOTIABANK FUNDS	29-Sep		
JOHNSON&JOHNSON	130.91	0.69%		MONEY MARKET	13.1221	0.00%	
MICROSOFT CORP	74.45	-0.08%		US DOLLAR BOND	2.6610	0.00%	
PROCTER & GAMBLE	92.17	1.31%		GLOBAL GROWTH	3.1809	0.69%	
ROYAL DUTCH-ADR	60.30	-0.31%		US GROWTH	15.4597	0.41%	
STARBUCKS CORP	53.88	0.31%		CANADIAN GROWTH	2.7802	-0.14%	
TWITTER INC	16.89	0.12%		FUNDS	29-Sep		
WAL-MART STORES	76.70	0.72%		BGF CONT EUR FLEX	29.13	1.39%	
EXCHANGE TRADED FND	2-Oct			BGF EMKT BOND	18.22	0.16%	
ALERIAN MLP - AMLP	11.23	-0.11%		BGF FIX INC GBL OP	13.94	0.07%	
ISH GBL HY BD - GHY	51.14	-0.54%		BGF GBL ALLOCATION	55.65	0.25%	
ISH IBOXX HY BD - HYG	88.33	-0.48%		BGF USD CORE BOND	16.98	-0.35%	
ISH SELECT DIV - DIVY	93.77	0.13%		BGF USD HI YIELD BND	32.07	0.06%	
ISH MSCI EMKT - EEM	44.84	0.07%		TEMPLETON GBL BND	25.08	0.28%	
ISH MSCI PAC - EPP	46.47	0.50%		TEMPLETON ASIAN SM	51.02	0.59%	
ISH RUSSELL - IWV	149.58	0.20%		CURRENCIES	2-Oct		
ISH S&P 500 - SPY	143.43	0.01%		YENUSD	112.5600	-0.05%	
ISH EUROPE - IEV	46.75	-0.26%		EURUSD	1.1748	-0.47%	
POWERSHQ-QQQ	145.11	-0.23%		CANUSD	1.2504	0.16%	
POWERSHARES DB C	15.23	-1.10%		GBPUSD	1.3268	-0.96%	
SPDR S&P INT DIV-DWX	40.29	-0.23%		COMMODITIES	2-Oct		
SPDR S&P MID 400	327.61	0.39%		OIL WTI	50.21	-2.83%	
SPDR S&P 600 SMA	130.84	0.58%		GOLD	1275.71	-0.35%	
VANGUARD REIT - VNQ	83.01	-0.10%		SILVER	16.6756	-0.14%	
WDSMTMTR JAP H-EQ-DXJ	54.68	-0.03%		WHEAT	448.2500	-1.48%	
Source Bloomberg							

A Standard Of Excellence Since 1916

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottegatweg (Oost) z/n
P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633
e-mail: pbis@mcb-bank.com, website: www.mcb-bank.com/pbis

Nieuwe Dan Brown verschijnt morgen

Foto: Shutterstock

Het nieuwe boek van de Amerikaanse bestsellerauteur Dan Brown, *Origin*, verschijnt morgen in veertien landen waaronder Nederland. De Nederlandse versie heet *Oorsprong* en krijgt om te beginnen een oplage van 300.000 exemplaren, aldus uitgeverij Luitingh-Sijthoff. Het boek verschijnt uiteindelijk in ruim vijftig landen, is de bedoeling. Opnieuw is de hoofdrol voor professor Robert Langdon, die nu allemaal avonturen beleeft in Spanje. Codes, wetenschap, religie, geschiedenis en architectuur zijn weer de smaakmakers, maar nu ook moderne kunst en innovatieve technologie. Langdon komt onder meer

terecht in het Guggenheim-museum in Bilbao. Dan Brown, die de wereld in 2003 veroverde met *De Da Vinci Code*, verkocht al meer dan 200 miljoen boeken in 56 landen, waarvan 4,6 miljoen exemplaren in het Nederlands. Ook van *Origin / Oorsprong* wordt weer veel verwacht en de presentatie wordt dan ook door Luitingh-Sijthoff en verschillende boekhandels feestelijk aangepakt.

Voor wie het niet meer kan uithouden van nieuwsgierigheid, gaan ongeveer twintig boekhandels verspreid over Nederland morgen al om 07.00 uur open, kort voordat de Nederlandse versie officieel wordt gepresenteerd. De lancering heeft tijdens een besloten bijeenkomst voor genodigden plaats om 07.30 uur in het Huis met de Hoofden aan de Amsterdamse Keizersgracht. Op het Centraal Station in Utrecht openen AKO en Luitingh-Sijthoff om 12.00 uur de 'enige Dan Brown Experience Store in Nederland', waar niet alleen het boek kan worden gekocht, maar ook een 'spectaculair experiencespel' kan worden gespeeld.

Circus Nobelprijzen begint met Geneeskunde

De tijd van de Nobelprijzen is aangebroken. Het jaarlijkse circus begint vandaag, met de toekenning van de Nobelprijs voor de Geneeskunde. De winnaars krijgen in totaal 9 miljoen Zweedse kronen (bijna 2 miljoen gulden), een medaille en eeuwige roem. Een van de kanshebbers is de Amerikaan Lewis C. Cantley. Hij ontdekte dat een bepaald stofje, PI-3-kinase, een rol speelt bij de groei van tumoren. De Brit Karl J. Friston, eredoctor aan de Radboud Universiteit in Nijmegen, zou kunnen winnen voor zijn baanbrekende werk aan hersenscans. Ook de Taiwanese-Amerikaanse

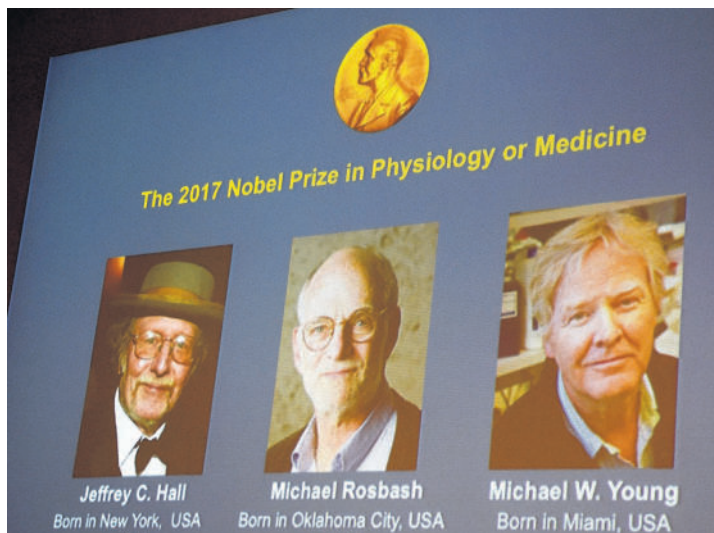

Foto: AFP

Yuan Chang en de Amerikaan Patrick Moore maken kans. Zij ontdekten dat een

bepaalde variant van herpes een zeldzame vorm van kanker veroorzaakt.

De prijs ging vorig jaar naar de Japanner Yoshinori Ohsumi. Hij onderzocht het proces waarbij cellen delen van zichzelf afbreken om nieuwe onderdelen te maken en in leven te blijven. Dat kan nieuwe medicijnen opleveren. In de komende dagen worden ook de winnaars van de andere Nobelprijzen (Natuurkunde, Scheikunde, Literatuur, Vrede en Economie) bekendgemaakt.

Ariane-raket lanceert satellieten

Foto: Shutterstock

Een Europese Ariane-5 raket heeft zaterdag twee communicatiesatellieten in een baan om de aarde gebracht. Ruim drie weken geleden moest de lancering van de draagraket worden uitgesteld omdat er een technisch probleem was. De raket is nu in Frans-Guy-

ana gelanceerd en vervoerde een satelliet voor de onderneming Intelsat, die haar hoofdkwartier in Luxemburg heeft, en voor de Japanse onderneming B-SAT. Het bedrijf Arianespace heeft dit jaar al vijf draagraketten van dit type afgevuurd.

Media-miljardair Si Newhouse (89) overleden

Samuel 'Si' Newhouse jr., de uitgever van een aantal van de bekendste Amerikaanse bladen zoals *Vogue*, *The New Yorker* en *Vanity Fair*, is gister thuis overleden op 89-jarige leeftijd. Dat heeft een woordvoerder van de familie bevestigd tegenover *The New York Times*.

De media-miljardair bouwde het bedrijf van zijn vader uit tot een conglomeraat met 25.000 medewerkers. Advance Publications Inc.

staat op de veertigste plaats van de Forbes-lijst 2017 van grootste Amerikaanse privé-ondernemingen. Het vermogen van Newhouse wordt geschat op 12,7 miljard dollar, waarmee hij in de top-35 van de rijkste Amerikanen staat. Zijn jongere broer Donald is goed voor 11,7 miljard dollar. Behalve de bladendivisie Condé Nast bezit Advance Publications ook nog tientallen Amerikaanse kranten, radiostations en kabeltelevisienetwerken.

Oud-presentator Dick Passchier (84) overleden

Voormalig tv-presentator Dick Passchier is overleden. Hij stierf afgelopen vrijdag onverwacht op 84-jarige leeftijd in zijn woonplaats Kollum (Friesland), liet de KRO-NCRV aan het ANP weten. Passchier, bijna zestig jaar getrouwd en vader van drie zoons, presenteerde bij de NCRV vanaf halverwege de jaren zestig grote live-spelshows op televisie zoals *Zeskamp*, *Spel zonder grenzen*, *Tweekamp* en *Stedenspel*. Hij maakte in 1965 zijn tv-debuut met het spelprogramma *Interland* vanuit Brussel. Hierin nam een Belgisch team het op tegen een Nederlands team. Passchier, die als jongetje graag bij de radio wilde, voelde zich meteen thuis op televisie. Het programma ging vanaf 1968 door als *Zeskamp* en een jaar later begon de internationale variant: *Spel zonder grenzen*, waarbij een Nederlands team het opnam tegen een ander land. Ook scoorde hij met de tv-quiz *Tweekamp*, waarin middel-

bare scholieren tegen elkaar streden. De presentator deed verder het culturele radiomagazine *Pick up* over nieuw verschenen grammofoonplaten en het lunchpauzeprogramma *Twaalfuurtje*. Ook verzorgde hij tussen 1973 en 1980 het commentaar op het jaarlijkse defilé op 30 april voor koningin Juliana op Paleis Soestdijk en deed hij dit in 1981 bij de eerste Koninginnedagviering met koningin Beatrix en prins Claus. Passchier was verder bekend als panellid van *Zo Vader, Zo Zoon*.

Ook iets leuks voor de Mensen-pagina?
Een jubileum, diploma of benoeming te melden?
Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina
Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar :
arubaredactie@amigoe.com o.v.v. "Mensen"

Musea over Yves Saint Laurent openen deuren

In Parijs opent morgen het Museum Yves Saint Laurent zijn deuren, aan de Avenue Marceau 5, waar de legendarische couturier van 1974 tot 2002 zijn ontwerpen uitdacht. In zijn geliefde Marrakech, waar hij resideerde in de Jardin Majorelle, opent op 19 oktober ook een museum over de modeontwerper. De Fransman geldt nog steeds als een van de grootste modeontwerpers van de twintigste eeuw. Samen met de couturiers Christian Dior, Coco Chanel en Hubert de Givenchy bepaalde Yves Saint Laurent jarenlang de Franse haute couture. Yves Saint Laurent (1936-2008) begon in 1955 als assistent van Christian Dior, die hij twee jaar later opvolgde als hoofd van het modehuis Dior. In 1961 richtte hij zijn eigen modehuis op, in samenwerking met zijn vriend Pierre Bergé. Vanaf dat moment zette hij een overduidelijk stempel op de mode, met bijvoorbeeld de trapezejurk, de smoking voor vrouwen, het safari-jasje, de damesbroek en het broekpak. In

2002 stopte Saint Laurent met zijn werk. Nu, vijftien jaar later, kunnen belangstellenden naar het museum op zijn laatste werkplek in Parijs, waar voortdurend wisselende tentoonstellingen zullen zijn over de (totstandkoming van de) collecties die Saint Laurent heeft voortgebracht. Niet alleen de kledingstukken zelf, maar ook accessoires, schetsen, foto's en video's zullen er het werk van de meester over het voetlicht brengen. In Marrakech is er zelfs een heel nieuw museum opgetrokken, op een steenworp afstand van de Jardin Majorelle, de door veel kobaltblauw gedomineerde toeristische trekpleister. Er zijn ook een bieb, een gehoorzaal, een boekwinkel en een café bij. Het moderne pand is te vinden aan de Rue Yves Saint Laurent in de Marokkaanse stad. De musea zijn allebei in het leven geroepen door de beheerstichting Pierre Bergé-Yves Saint Laurent, die ook aan de Parijse Avenue Marceau zetelt.

Eerste micro-operatie met robot in Maastricht

Chirurgen van het Maastricht UMC+ hebben 's werelds eerste micro-operatie met 'robothanden' uitgevoerd. De patiënt werd geopereerd om lymfoedeem, een ernstige aandoening waarbij vocht zich ophoopt, te verhelpen. De artsen hechtten met de robot kleine vaatjes van 0,3 tot 0,8 millimeter aan elkaar, in de arm van de patiënt. Dat kan volgens het universitair ziekenhuis met dit robotsysteem veel eenvoudiger en nauwkeuriger dan met de menselijke hand. Het gaat om lymfevatjes die aan bloedvatjes gehecht worden om zo overvullige vocht af te voeren. "Deze ingreep is bijzonder

Foto: Shutterstock

moelijk en inspannend vanwege de extreme precisie die het vergt van de chirurg. Daardoor is er maar een handvol chirurgen capabel om deze ingreep uit te voe-

ren", aldus het Maastricht UMC+. Lymfoedeem treedt vaak op na behandeling van borstkanker. De patiënt maakt het volgens het ziekenhuis goed.

Buckles

By David Gilbert

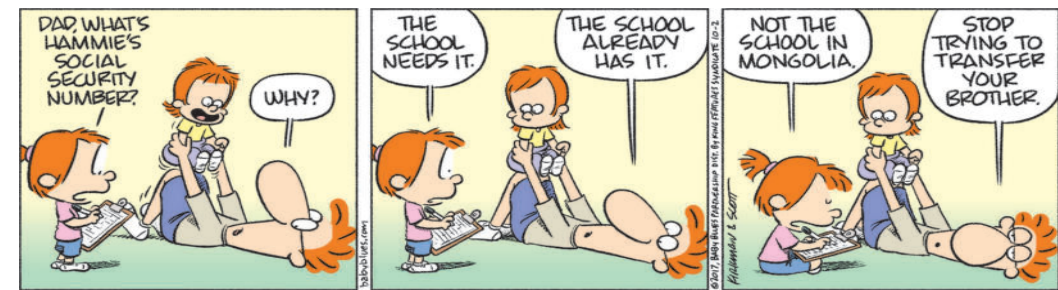
Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Algemene Deelnemersvergadering 2017

Pensioenfonds APFA houdt koers met toekomstbestendig beleid

Seroe Blanco 4, Oranjestad Aruba | (297) 525.27.32 | www.apfa.org

die verplicht 60% van hun vermogen moeten beleggen op de lokale markt. De internationale beleggingen lieten met 6,2% een rendement zien dat veel hoger was dan de bescheiden opbrengst van 0,6% in 2015.

Lagere kosten

Dat de beheersing van de uitvoeringskosten een prioriteit van APFA is, kon Vingal staven met cijfers door te laten zien dat beheerskosten waren gedaald van Afl. 14 miljoen in 2015 tot Afl. 13,2 miljoen in 2016. Het totale operationele resultaat van APFA steeg van Afl. 8,9 miljoen in 2015 tot Afl. 28,5 miljoen in 2016. Ondanks een flink hogere dotatie aan de voorziening voor pensioenverplichtingen kon deze mooie stijging worden gerealiseerd dankzij de beleggingsopbrengsten.

Financiële positie verbeterd

Ook de balans van APFA liet in 2016 een positief beeld zien. Het totale vermogen van het fonds bedroeg eind 2016 Afl. 2.655,3 miljoen, een stijging van 3,6% ten opzichte van 2015. Het vermogen nam daarmee meer toe dan de pensioenverplichtingen, die met 2,6% stegen tot Afl. 2.546,9 miljoen. De financiële positie van APFA wordt vooral gemeten op basis van de dekkingsgraad. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de bruto en de netto dekkingsgraad. De bruto dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen en verplichtingen uitgedrukt in een percentage. De netto

dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen verminderd met een buffer (het weerstandsvermogen) om tegenvallers in de beleggingsopbrengsten te kunnen opvangen aan de ene kant en de verplichtingen aan de andere kant. Vingal liet zien dat de bruto dekkingsgraad was gestegen van 103,2% per eind 2015 tot 104,3% per eind 2016. De netto dekkingsgraad steeg van 95,4% tot 96%. "Dat is nog steeds onder het vereiste niveau van 100%", merkte Vingal op. "Maar hiermee lopen we voor op de prognoses die we hebben gepresenteerd in het herstelplan dat door de Centrale Bank van Aruba is goedgekeurd." Vingal vertelde de toehoorders dat op basis van het voorwaardelijke indexatiebeleid de pensioenen per 1 januari 2017 helaas niet kon worden verhoogd.

Goede prestaties in 2017

Sherwin Vingal liet in zijn presentatie zien dat APFA in 2017 tot dusver goed presteert. In de eerste acht maanden van het jaar is er een totaal rendement behaald van 5,2% op de beleggingen. Dit is bijna één procentpunt hoger dan het behaalde rendement tot en met augustus vorig jaar. Dit komt vooral door de goede prestaties in het buitenland. Het buitenlandsrendement van 8,2% tot eind augustus 2017 lag duidelijk boven het rendement van 6,2% over het hele jaar 2016. Het rendement op de lokale portefeuille kwam in de eerste maanden van 2017 uit op 3,5% (augustus 2016: 3,6%). Ondanks het moeilijke binnenlandse beleggingsklimaat ligt het behaalde rendement in lijn met vorig jaar. De dekkingsgraad ontwikkelt zich goed. De bruto dekkingsgraad steeg van 104,3% per eind december 2016 tot 107,1% per eind augustus 2017. De netto dekkingsgraad steeg over die periode van 96% naar 98,5%. Dit is ruim boven de prognoses van het herstelplan. Vingal merkte daarbij op dat APFA recentelijk het herstelplan heeft geactualiseerd om rekening te houden met de gewijzigde waarderingsgrondslagen en met de gewijzigde economische verwachtingen voor de toekomst. Het geactualiseerde plan dient nog goedgekeurd te worden door de Centrale Bank van Aruba.

Veel ambitie

APFA treedt de toekomst met vertrouwen tegemoet. Algemeen directeur Sheila van Veen toonde daarbij veel ambitie. "Wij moeten oog hebben voor de ontwikkelingen op de markt en oor hebben voor de behoeftes van onze deelnemers, ook de jongere generatie. Speerpunten van onze strategie in de komende jaren zijn: communicatie, automatisering en uitbreiding van het deelnemersbestand. Wij zullen zoeken naar oplossingen voor de behoeftes van onze deelnemers en de aangesloten werkgevers. Dit betekent: flexibilisering en keuzemogelijkheden. Op het gebied van beleggingen zullen wij ons richten op het creëren van investeringsmogelijkheden op de lokale markt. Alleen op deze wijze kunnen wij een goed, betaalbaar en duurzaam pensioen waarborgen voor u, onze deelnemers."

"Op basis van de ontwikkeling van de dekkingsgraad kunnen wij zeggen dat het goed gaat met APFA. Toch moeten wij voorzichtig zijn met het trekken van conclusies. Wij weten dat de markten volatiel zijn. Belangrijker dan te focussen op de korte termijn is het voeren van een voorzichtig en toekomstbestendig beleid, dat is gericht op het beheersen en continu monitoren van risico's, het verhogen van de efficiency en het verlagen van de uitvoeringskosten."

In haar toespraak tijdens de drukbezochte Algemene Deelnemersvergadering (ADV) van pensioenfonds APFA op woensdagavond 27 september, concentreerde algemeen directeur Sheila van Veen zich vooral op het beleid voor de langere termijn. Het fonds heeft in 2016 met het oog op de toekomst twee belangrijke wijzigingen doorgevoerd in de manier waarop het haar verplichtingen berekent. Dit zijn een aanpassing van de rekenrente en een aanpassing van de tabellen waarop APFA de levensverwachting van de deelnemers baseert.

Zorgen voor voldoende geld in de pot

"APFA moet ervoor zorgen dat er voldoende geld is om nu en in de toekomst de pensioenen te kunnen betalen. APFA kijkt daarbij hoeveel de deelnemers aan pensioenaanspraken of -rechten hebben opgebouwd. Daar moet het pensioenfonds vermogen voor aanhouden. APFA mag ervan uitgaan dat zij over dit vermogen een rendement behaalt in de toekomst. Dit rendement noemen wij de rekenrente. Het is belangrijk dat het pensioenfonds een realistische schatting maakt van deze rekenrente. Als het pensioenfonds de rekenrente namelijk te hoog inschat en in de praktijk minder rendement realiseert, dan is er aan het einde van de rit niet voldoende geld in de geldpot. Om deze reden toetst APFA de rekenrente

jaarlijks en past het deze, indien nodig, aan. Over de aanpassing zei van Veen: "Naar aanleiding van de recente toetsing hebben wij geconcludeerd dat de rekenrente van 4,75% die we toepasten voor de niet-geïndexeerde pensioenaanspraken, verlaagd diende te worden naar 4,5%. De rekenrente van 4% voor de geïndexeerde aanspraken blijft gehandhaafd."

Deelnemers leven langer

De stijgende levensverwachting van de bevolking op Aruba vormde aanleiding voor een aanpassing van de tabellen die APFA hanteert om rekening te houden met de gemiddelde levensverwachting van de deelnemers van het fonds. Van Veen vertelde dat APFA in 2016 een uitgebreid onderzoek heeft uitgevoerd. "Uit ons onderzoek bleek dat de levensverwachting van onze deelnemers over de jaren heen gestaag blijft stijgen. "Voor APFA is het belangrijk om met deze trend rekening te houden. Dit bekend namelijk dat de pensioenen in de toekomst over een langere periode uitbetaald dienen te worden. De deelnemers leven immers langer. Op basis van nieuwe beschikbare data heeft APFA de sterftegrondslagen geactualiseerd en de tabellen gemoderniseerd. In de nieuwe sterfletabellen heeft APFA een opslag opgenomen die rekening houdt met toekomstige stijging van levensverwachting."

Levensverwachting op Aruba sterk gestegen

De levensverwachting was een belangrijk thema op de ADV. De Officer Risk Management van APFA, Martijn Balkestein, presenteerde een aantal opmerkelijke cijfers. Hij toonde grafieken waaruit bleek dat de gemiddelde levensverwachting op Aruba sinds de jaren 70 met 10,2 jaar is gestegen. Dit is in lijn met de ontwikkeling van andere landen in de regio.

Balkestein liet zien dat de levensverwachting in 2015 bij geboorte 78,8 jaar is voor mannen en 83,4 jaar voor vrouwen. De levensverwachting is voor alle leeftijden fors gestegen. Een 60-jarige vrouw leeft gemiddeld nog 25,8 jaar (op basis van cijfers over 2014). Dat is 4,2 jaar meer dan in 1992. Hij rekende voor wat dit voor APFA betekent. "In 1992 was er een bedrag van Afl. 574.349 nodig om voor die vrouw een levenslange pensioenuitkering te kunnen betalen. Nu is dat Afl. 686.000, dus ruim Afl. 111.000 meer. APFA moet jaarlijks per deelnemer Afl. 5.500 meer aan

pensioenen betalen. Voor alle ruim 4.000 deelnemers samen is dat Afl. 22,5 miljoen op jaarbasis. Daarom moeten we de ontwikkeling van de levensverwachting zo accuraat mogelijk inschatten om de (toekomstige) pensioenvoorzieningen juist te projecteren. Om dat te kunnen doen, laten we jaarlijks de sterfecijfers toetsen." Balkestein betoogde dat APFA prudent is geweest met haar schattingen van de levensverwachting. De langlevenopslag wordt verhoogd van 2,9% naar 4,2% om rekening te houden met de stijging van de levensverwachting.

Goede beleggingsresultaten

De verhoging van de langlevenopslag en de aanpassing van de rekenrente hadden een negatief effect van 1,6% op de dekkingsgraad van APFA. Maar directeur Financiën en Pensioenen Sherwin Vingal liet zien dat dit effect ruimschoots is gecompenseerd door de goede beleggingsresultaten in 2016. Hij leidde de deelnemers door de financiële hoofdpunten van het jaarverslag over 2016. "In 2016 bedroegen onze beleggingsinkomsten Afl.

145 miljoen, een flinke stijging ten opzichte van de Afl. 94 miljoen in 2015. Het totale rendement op de beleggingsportefeuille bedroeg 5,8%, tegenover 3,8% in 2015. "Vingal legde uit dat het rendement op de lokale beleggingen van 5,5% (2015: 5,4%) was behaald onder moeilijke marktomstandigheden. De toenemende liquiditeit, de beperkte investeringsmogelijkheden en de daardoor ontstane druk op de lokale rentes zijn belangrijke uitdagingen voor APFA en andere pensioenfonds

